DESCONEGUDA PERÒ INFLUENT:
Coneixem la borsa

RAINY NIGHT

AGRAÏMENTS

En primer lloc, vull agrair a la meva tutora del treball de recerca (TdR) per la seva orientació constant, la seva implicació i la seva ajuda tècnica, que han estat essencials per al desenvolupament del projecte.

En segon lloc, vull donar les gràcies a la meva família per tot el temps que m'han donat suport i m'han sentit parlar sobre el treball de recerca.

En tercer lloc, vull agrair a la meva anterior tutora del projecte la qual, malgrat el poc temps de tutorització, em va ajudar a triar i a enfocar el tema.

Finalment, també vull donar les gràcies a totes les persones que han fet possible la realització de l'enquesta sobre la seva activitat i coneixements borsaris.

MOTIVACIÓ PERSONAL

Des de ben petit, sempre he tingut molta curiositat pel món de les finances, concretament amb la Borsa de Valors, ja que no entenia per què a la televisió sortia una fletxa verda o vermella, la qual mostrava que l'Ibex-35 pujava o baixava. Sempre ho preguntava als meus pares, però no ho acabava d'entendre mai.

Llavors, durant el Batxillerat, em van proposar que em presentés al programa ARGÓ, el qual proposava diversos temes de treball de recerca. Entre la multitud de possibilitats, n'hi havia un anomenat «Coneixem la Borsa» i, en descobrir-lo, el meu instint curiós va despertar-se; se'm va presentar una gran oportunitat per aprendre què és la Borsa de Valors, i per què aquelles fletxes apuntaven cap a dalt o cap a baix.

L'actiu més poderós amb el que comptem és la nostra ment.

Robert Kiyosaki

FULL DE RESUM “ABSTRACT” – TREBALL DE RECERCA

Taula 1 "Full de resum del TdR"

Títol del projecte: Desconeguda però influent: Coneixem la borsa
Paraules clau: • Borsa de valors, risc, diversificació i coneixements borsaris • Bolsa de valores, riesgo, diversificación y conocimientos bursátiles • Stock exchange, risk, diversification and stock exchange knowledge
Resum del projecte: • Aquest treball tenia com a objectiu principal millorar els coneixements borsaris, tant de l’autor com dels futurs lectors. Per tal d’aconseguir-ho, es va realitzar una recerca d’informació exhaustiva de la borsa de valors i els aspectes que l’envolten i, posteriorment, es van sintetitzar els conceptes clau. Per altra banda, es van realitzar dos projectes per comprovar si hi ha una relació entre el risc i la diversificació (primera hipòtesi), i per observar la coneixença i activitat borsària d’una mostra de persones majors de 18 anys (segona hipòtesi). Per tal de comprovar la primera hipòtesi, es van realitzar quatre inversions fictícies mitjançant el *software* d'inversions de La Bolsa Virtual, les quals van estar executades en tres períodes temporals diferents. Per tal de comprovar la segona hipòtesi, es va crear i compartir una enquesta sobre l'activitat i coneixements borsaris dels enquestats a través de la plataforma Google Forms, la qual va ser resposta per 156 persones. • Este trabajo tuvo como objetivo principal mejorar los conocimientos bursátiles, tanto del autor como de los futuros lectores. Para conseguirlo, se realizó una búsqueda de información exhaustiva de la bolsa de valores y los aspectos que la rodean y, posteriormente, se sintetizaron los conceptos clave. Por otro lado, se realizaron dos proyectos para comprobar si existe una relación entre el riesgo y la diversificación (primera hipótesis), y para determinar el conocimiento y la actividad bursátil de una muestra de personas mayores de 18 años (segunda hipótesis). Para comprobar la primera hipótesis, se realizaron cuatro inversiones ficticias mediante el *software* de inversiones de

La Bolsa Virtual, las cuales fueron ejecutadas en tres periodos temporales diferentes. Para comprobar la segunda hipótesis, se creó y se compartió una encuesta sobre la actividad y conocimientos bursátiles de los encuestados mediante la plataforma Google Forms, la cual fue respondida por 156 personas.

- The main objective of this project was to improve the stock exchange knowledge of both the author and future readers. To achieve this, a search for information about the stock exchange and the aspects that surround it was made and, subsequently, the key concepts were synthesized. In addition, two projects were carried out to verify if there is a relationship between risk and diversification (first hypothesis), and to determine the knowledge and stock market activity of a sample of people over 18 years old (second hypothesis). To verify the first hypothesis, four fictitious investments were made through the investment software of La Bolsa Virtual, which were executed in three different time periods. To verify the second hypothesis, a survey about the activity and stock exchange knowledge of the respondents was created and shared through the Google Forms platform, and it was answered by 156 people.

ÍNDEX

1. INTRODUCCIÓ 1
1.1. Justificació científica 1
1.2. Objectius i hipòtesis 1
1.3. Metodologia 2
1.4. Estructura de la memòria 2
2. MERCAT FINANCER 4
2.1. Concepte i funcions 4
2.2. Característiques 5
2.3. Tipus de mercats financers 6
3. TÍTOLS-VALOR (ACTIUS FINANCERS) 8
3.1. Valors de renda fixa 8
3.1.1. Obligacions i bons 9
3.1.2. Pagarés d'empresa 10
3.1.3 Deute públic 10
3.2. Valors de renda variable 12
3.2.1. Accions 12
4. LA BORSA 16
4.1. Concepte i característiques 16
4.2. Origen i història de la borsa 17
4.3. Índexs borsaris 18
5. LA BORSA A ESPANYA 23
5.1. Condicions per a formar part de la borsa 24
5.2. Sectors que configuren la borsa 25
5.3. Empreses que configuren la borsa 30
5.4. Mercat alternatiu borsari (MAB) 33
6. CARTERES I NECESSITAT DE DIVERSIFICACIÓ 34

7. SIMULACIÓ DE CARTERES 36
7.1. Perfil dels inversors 36
7.2. Inversor 1 (Acció) 37
7.2.1. Primer període 37
7.2.2. Segon període 38
7.2.3. Tercer període 38
7.3. Inversor 2 (Cartera d'un sector) 39
7.3.1. Primer període 39
7.3.2. Segon període 40
7.3.3. Tercer període 42
7.4. Inversor 3 (Cartera div. sectorial) 43
7.4.1. Primer període 43
7.4.2. Segon període 45
7.4.3. Tercer període 47
7.5. Inversor 4 (Cartera div. geogràfica) 49
7.5.1. Primer període 49
7.5.2. Segon període 50
7.5.3. Tercer període 52
7.6. Resultat de les inversions realitzades 55
8. ENQUESTA SOBRE ACTIVITAT I CONEIXEMENTS BORSARIS 56
8.1. Resultats i gràfics 56
9. CONCLUSIONS 62
9.1. Objectius assolits 62
9.2. Valoració de les hipòtesis plantejades 63
9.2.1. Primera hipòtesi 63
9.2.2. Segona hipòtesi 64
9.3. Valoració de possibles errors i dificultats trobades 66

9.4. Conclusió personal 66
10. REFERÈNCIES 68
10.1. Bibliografia 68
10.2. Documentació web 68
11. ÍNDEX DE GRÀFICS, TAULES I IMATGES 71
11.1. Esquemes 71
11.2. Gràfics 71
11.3. Il·lustracions 71
11.4. Taules 72
ANNEXOS

1. INTRODUCCIÓ

1.1. Justificació científica

Les borses de valors tenen un paper fonamental en el desenvolupament i funcionament de l'economia dels països, ja que, mitjançant la compenetració del mercat primari i del mercat secundari (Borsa), es fa possible canalitzar els diners dels estalviadors cap a agents amb necessitats de finançament.

Cal destacar que els mercats borsaris no solament ajuden als agents amb necessitats de finançament, tant públics (Estat) com privats (empreses), a aconseguir recursos, sinó que també permeten als estalviadors invertir en les empreses i, en molts casos, lucrar-se.

1.2. Objectius i hipòtesis

Cal remarcar que, tal com ho diu el seu títol "DESCONEGUDA PERÒ INFLUENT: **Coneixem la borsa**", aquest treball és didàctic. Per tant, tot el seu contingut gira al voltant d'adquirir coneixements sobre la borsa de valors (objectiu principal del treball).

Els objectius que pretén satisfer el projecte són:

1) Augmentar els meus coneixements sobre la borsa de valors.
2) Crear quatre carteres d'accions a través d'un simulador d'inversions (associat a la hipòtesi 1).
3) Aconseguir informació sobre l'activitat i coneixements borsaris de persones majors de 18 anys de diferents àmbits socials (associat a la hipòtesi 2).

Les dues hipòtesis que el projecte busca comprovar són:

1) La diversificació de les carteres redueix el risc d'inversió.
2) La major part de les persones majors de 18 anys no ha invertit mai i té coneixements molt reduïts sobre la borsa de valors.

1.3. Metodologia

Per tal d'assolir el primer objectiu, s'ha dut a terme una recerca d'informació exhaustiva de la borsa i els aspectes que l'envolten, és a dir, dels mercats financers, dels títols-valor, de la borsa de valors com a mercat, i de la borsa de valors a Espanya. Llavors s'ha classificat i sintetitzat tota la informació per a fer-la intel·ligible per a tota mena de públic.

Per tal d'assolir el segon objectiu i poder corroborar la primera hipòtesi, s'han realitzat quatre inversions fictícies mitjançant el software d'inversions a temps real de La Bolsa Virtual, les dades del qual han estat contrastades amb les del diari econòmic “elEconomista”. Aquestes inversions han estat realitzades en tres períodes temporals diferents, durant els quals s'ha dut a terme un seguiment diari, setmanal i mensual.

Per tal d'assolir el tercer objectiu i poder corroborar la segona hipòtesi, s'ha creat i compartit una enquesta sobre l'activitat i coneixements borsaris dels enquestats a través de la plataforma Google Forms. Aquesta ha estat realitzada a 156 persones majors de 18 anys d'àmbits socials diferents.

1.4. Estructura de la memòria

1. Introducció: en el primer apartat s'especifiquen les hipòtesis del treball, els objectius a assolir, la justificació científica, la metodologia i l'estructura de la memòria.

2. Mercat financer: en el segon apartat s'explica què és un mercat financer, quines són les seves funcions i les seves característiques, i quins tipus hi ha.

3. Títols-valor (Actius financers): en el tercer apartat es nomenen els tipus de títols-valor de renda fixa i de renda variable, i s'expliquen les seves característiques.

4. La borsa: en el quart apartat s'explica què és la borsa de valors, quines són les seves característiques i quin és el seu origen. A més, també es defineix què és un índex borsari, i s'enumeren alguns exemples de tot el món.

5. La borsa a Espanya: en el cinquè apartat es detalla com és el mercat borsari a Espanya, quines són les condicions per accedir-hi, i en quins sectors i subsectors s'agrupen les empreses que hi formen part. A més a més, es mostren les empreses que formen part de l'Ibex-35, i s'explica què és el mercat alternatiu borsari (MAB).

6. Carteres i necessitat de diversificació: en el sisè apartat s'expliquen els factors que poden influir en la rendibilitat dels productes, s'esmenten diverses maneres de diversificar les carteres, i es relacionen els conceptes de risc, rendibilitat i diversificació.

7. Simulació de carteres: en el setè apartat es presenta la primera part del treball de camp, s'expliquen els perfils dels hipotètics inversors, i es porten a terme les quatre inversions i el seu seguiment. A més, també es comparen els resultats de les quatre inversions (tres períodes de cadascuna) amb els resultats de les altres.

8. Enquesta sobre activitat i coneixements borsaris: en el vuitè apartat es presenta la segona part del treball de camp, i es mostren els resultats de les enquestes de forma numèrica i gràfica.

9. Conclusions: en el novè apartat es revisen els objectius assolits, es comenten les conclusions de les dues hipòtesis, es fa una valoració dels possibles errors, i es comparteixen les conclusions personals.

10. Referències: en el desè apartat se citen el conjunt de pàgines web, articles i llibres utilitzats per a obtenir informació.

11. Índex de gràfics, taules i imatges: en l'onzè apartat es referencien totes les imatges, taules i gràfics que s'han utilitzat per a complementar el treball.

2. MERCAT FINANCER

Per tal de conèixer i entendre la borsa de valors, cal fer-ho des de l'arrel: s'ha d'entendre què són i com funcionen els mercats financers, ja que les borses de valors en són un tipus dels molts que existeixen.

2.1. Concepte i funcions

Un mercat financer és un espai físic o virtual on es determina el preu dels actius financers i es produeix la compravenda d'aquests entre agents econòmics. El seu objectiu principal és canalitzar l'estalvi cap als agents amb necessitats de finançament per algun determinat motiu, com per exemple, realitzar un projecte.

Per a complir aquest objectiu, els mercats financers busquen situar en el mateix mercats a tots els compradors i venedors (estalviadors i necessitats de finançament), ja que d'aquesta manera tant uns com altres surten beneficiats.

En produir-se la compravenda de productes, és natural que aquests mercats es basin en la llei de l'oferta i la demanda, ja que en el cas que un actiu tingui molta demanda i poca oferta, el seu preu pujarà. Contràriament, si un actiu té més oferta que demanda, el seu preu baixarà.

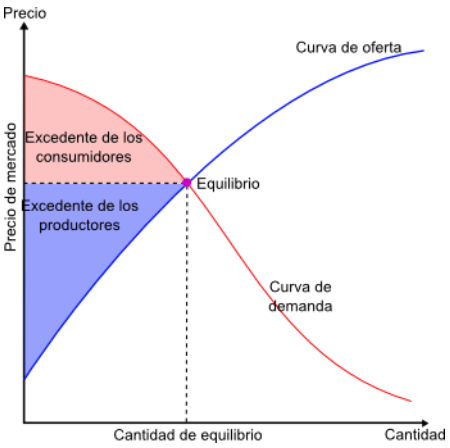

Il·lustració 1 "Llei oferta i demanda"

Per altra banda, també es basa en aquesta llei perquè un actiu no pot ser comprat en el cas que una persona no vulgui vendre'l.

Les seves funcions són:

1) Posar en contacte a tots els compradors i venedors que estiguin interessats a intervenir en alguna negociació.

2) Determinar el preu dels actius segons la interacció entre compradors i venedors (oferta i demanda).

3) Proporcionar liquiditat als actius, és a dir, facilitar que aquests puguin ser convertits en diners en efectiu sense que es produeixi una gran pèrdua.

4) Reduir els costos de transacció, fet que facilitarà la circulació dels actius. Aquests costos estan dividits en costos de recerca (costos explícits com els anuncis dels actius, i costos implícits com el valor del temps de recerca d'algun comprador o venedor) i costos d'informació (associats a la valoració dels mèrits dels actius, és a dir, segons els fluxos de caixa esperats).

2.2. Característiques

Els mercats financers són valorats segons les següents característiques:

1) Amplitud: el grau d'amplitud del mercat fa referència al nombre d'actius financers que es negocien en aquest. Per tant, com més gran sigui la quantitat d'actius en negociació, més ample serà el mercat

2) Profunditat: el grau de profunditat del mercat fa referència a les ordres de compravenda per a cada actiu. Per tant, com més ordres de compra i venda hi hagi per a cada actiu financer, més profund serà el mercat.

3) Flexibilitat: el grau de flexibilitat fa referència a la rapidesa de reacció dels agents econòmics davant els canvis del mercat. Per tant, com més ràpida sigui la resposta dels agents davant de variacions, més flexible serà el mercat.

4) Llibertat: el grau de llibertat fa referència a les intervencions per part de les autoritats, les quals poden afectar a l'entrada als mercats i al preu dels actius. Per tant, un mercat és lliure quan les autoritats no hi influeixen i és determinat únicament per la llei de l'oferta i la demanda.

5) Transparència: el grau de transparència fa referència a la possibilitat d'aconseguir informació rellevant. Per tant, com més fàcil sigui per als agents aconseguir informació, més transparent serà el mercat.

2.3. Tipus de mercats financers

Els mercats financers són agrupats en diversos subtipus segons els següents criteris:

1. Segons les característiques dels actius negociats

a) Mercat monetari: en aquest tipus es negocia amb actius financers caracteritzats per tenir un nivell de risc baix, un nivell de liquiditat alt i venciment a curt termini.
b) Mercat de capitals: en aquest tipus es negocien actius financers caracteritzats per un nivell de risc més elevat que els del mercat monetari, i per tenir venciment a mitjà o llarg termini.

2. Segons la fase de negociació en què es troben els actius negociats

a) Mercat primari: en aquest tipus només es negocien els actius de nova creació (només poden negociar-se en aquest mercat un únic cop - emissió).
b) Mercat secundari: en aquest tipus es negocien els actius que han estat emesos amb anterioritat al mercat primari, és a dir, no vénen directament del seu emissor inicial. Un exemple d'aquest tipus de mercat és la borsa de valors.

3. Segons el grau de formalització

a) Mercat organitzat: en aquest tipus la compravenda d'actius es duu a terme seguint un conjunt de normes que regulen l'intercanvi.
b) Mercat no organitzat: en aquest tipus la compravenda d'actius no segueix cap regla establerta, sinó que les creen les dues parts que formen part de l’intercanvi.

4. Segons el funcionament dels mercats

a) Mercat directe: en aquest tipus les relacions (compravenda d'actius financers) entre compradors i venedors es duen a terme sense cap tipus d'intermediari.
b) Mercat intermediat: en aquest tipus la relació entre el comprador i el venedor no és directe, ja que hi ha un intermediari, el qual facilita el contacte entre els dos anteriors.

5. Segons el grau d'intervenció de les autoritats

a) Mercat lliure: en aquest tipus la formació dels preus i l'intercanvi dels actius es regula lliurement pels compradors i venedors (llei oferta i demanda).
b) Mercat regulat: en aquest tipus algun aspecte del mercat, com per exemple la formació dels preus, és influenciat per les autoritats monetàries.

Gràfic resum:

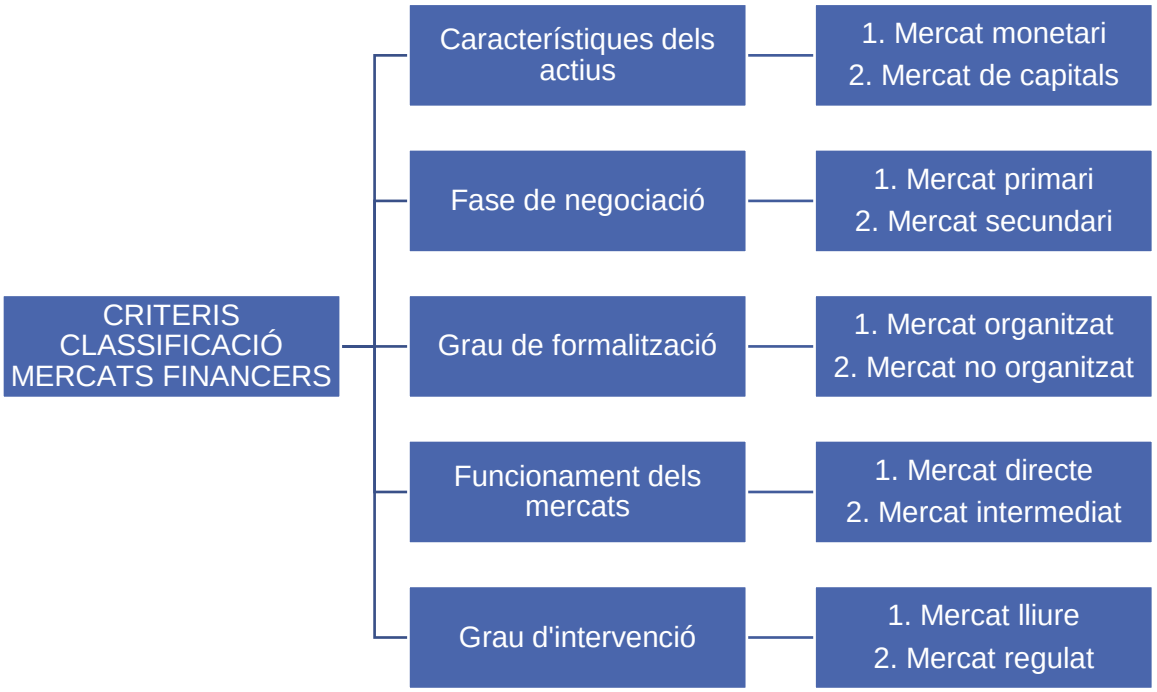

Esquema 1 "Criteris de classificació dels mercats financers"

3. TÍTOLS-VALOR (ACTIUS FINANCERS)

Tant les empreses públiques com les empreses privades emeten actius financers en forma de títols, els quals representen un deute per part de l'emissor o representen una propietat. D'aquesta manera, les empreses aconsegueixen finançament per a nous projectes, i els compradors de títols obtenen el dret a cobrar beneficis.

Tots els títols són caracteritzats en major o menor grau per la seva rendibilitat (capacitat de generar beneficis), liquiditat (rapidesa en què es pot convertir en diners efectius) i seguretat (risc de cada títol).

Podem diferenciar dos grans grups de títols-valor: els valors de renda fixa i els valors de renda variable.

3.1. Valors de renda fixa

Els valors de renda fixa són valors emesos a llarg termini (1 any o més) per entitats tant públiques com privades. Aquests valors es basen en un deute sobre l'emissor, ja que el comprador dels títols li concedeix un préstec per a adquirir el títol. Llavors, l'emissor retorna l'import dels títols més uns interessos fixos anomenats cupons.

Per tal de poder entendre aquest tipus de títols, cal aprofundir en els seus components per tal de distingir-los:

a) Valor nominal: és el valor monetari establert pels emissors del títol.
b) Valor de reemborsament: és l'import que els emissors hauran de donar al titular en el venciment del títol.
c) Cupó: és un document que va adjunt al títol i que se separa quan es paguen els interessos (s'acostuma a anomenar cupó al cobrament d'interessos).

Els principals valors de renda fixa són les obligacions, els bons, els pagarés d'empresa i el deute públic.

3.1.1. Obligacions i bons

Les obligacions són títols de renda fixa que representen una part del deute de l'emissor, el qual haurà d'amortitzar-lo juntament amb interessos fixos als obligacionistes; per tant, el rendiment del titular prové del cobrament periòdic de cupons.

Aquest tipus de títols podran ser emesos tant per empreses privades com públiques, i el seu venciment acostuma a ser de 5 anys o més.

Per altra banda, a diferència de la compra d'accions, on el comprador es torna copropietari, els obligacionistes són creditors de l'empresa. Per tant, tot i no poder participar en la presa de decisions, en cas de liquidació de la societat, tindran dret sobre els béns abans que els accionistes.

Pel que fa als bons, són pràcticament iguals a les obligacions, ja que també són títols de renda fixa i tenen unes característiques molt semblants; però, a diferència de les obligacions, els bons tenen un termini de venciment menor (de 18 mesos a 6 anys), tot i que acostumen a tenir-lo d'entre 3 a 5 anys.

Tant pel que fa als bons com a les obligacions, hi ha diverses modalitats de cobrament del cupó:

a) Cupó periòdic: el comprador cobra periòdicament els interessos.
b) Cupó zero: el comprador no cobra interessos fins que es produeix el reemborsament del títol.
c) Amb pèrdua de l'últim cupó: el comprador cobra periòdicament els interessos menys el que coincideix amb el reemborsament.
d) Participatius: el comprador cobra periòdicament els interessos i, alhora, participa amb els beneficis de l'empresa.

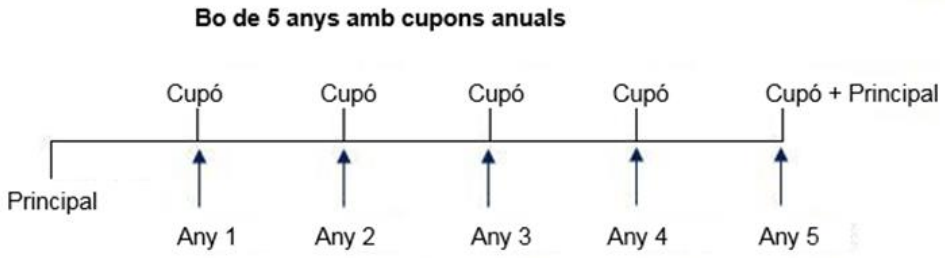

Il·lustració 2 "Exemple cupons"

3.1.2. Pagarés d'empresa

Els pagarés d'empresa són títols de renda fixa, emesos per empreses privades que acostumen a col·laborar amb entitats de crèdit.

En aquest tipus de títol, l'empresa emissora es compromet a retornar-li els diners juntament amb els interessos en una data establerta, que acostuma a ser inferior a un any.

Per altra banda, els pagarés són emesos al descompte, ja que per a adquirir-los has de pagar un valor inferior al preu nominal. Llavors, quan finalitza el termini del títol, el titular obté el valor nominal, i a partir de la diferència entre el preu de compra i el valor nominal, s'obté el rendiment (interessos). Tot i que també es poden vendre abans de la data de venciment a canvi d'un rendiment menor.

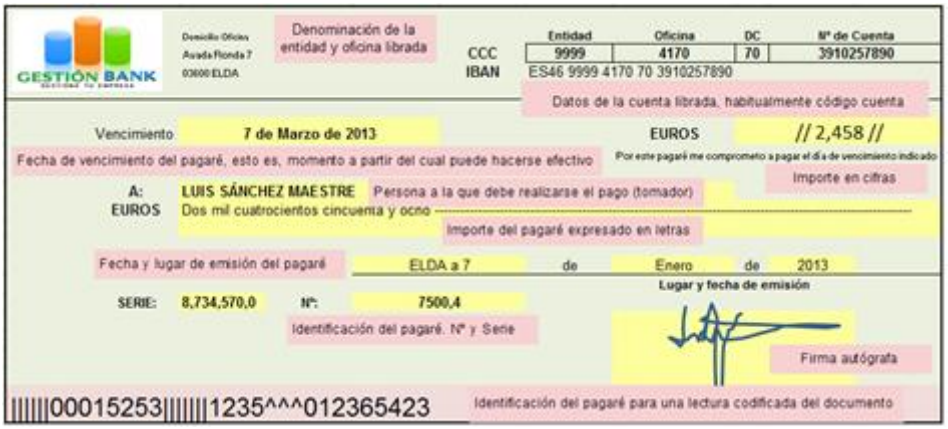

Il·lustració 3 "Exemple pagaré"

3.1.3 Deute públic

El deute públic són un tipus de títols de renda fixa emesos per l'Estat i altres organismes relacionats a aquest, és a dir, només són emesos per institucions públiques que busquen obtenir recursos financers. Segons les seves característiques, els títols de deute públic poden ser: lletres del Tresor, bons de l'Estat o obligacions de l'Estat.

<u>a) Lletres del Tresor</u>

Les lletres del Tresor són títols de renda fixa emesos al descompte pel Ministeri d'Economia i Hisenda. Per tant, tal com passa amb els pagarés, si algú vol

adquirir una lletra, haurà de pagar un valor inferior al seu valor nominal, el qual és de 1000 € o algun múltiple seu.

Llavors, en el moment del venciment, rebrà el preu d'adquisició més la diferència per arribar al valor nominal, així obtenint el rendiment (interessos).

b) Bons i obligacions de l'Estat

Els bons i les obligacions de l'Estat són títols de renda fixa molt semblants, ja que tant un com l'altre s'emeten amb un tipus d'interès fixat per la Direcció General del Tresor.

Aquest interès serà donat als titulars en forma de cupons anuals, els quals estan sotmesos a una retenció d'IRPF del 18%. Finalment, es reemborsa el valor nominal o el valor que hagi dictaminat la Direcció General del Tresor.

La diferència entre aquests dos tipus de títols és el termini de venciment, ja que el de les obligacions és de 3 a 5 anys, i en canvi, el dels bons és de 5 a 30 anys.

Tant les lletres del tresor com els bons i les obligacions de l'Estat poden ser adquirits en el moment de la seva emissió o a la borsa de valors.

Taula resum:

Taula 2 "Conceptes clau del Deute Públic"

	Lletres del Tresor	**Bons de l'Estat**	**Obligacions de l'Estat**
Emissió	Al descompte	Valor nominal	Valor nominal
Termini de venciment	12 mesos	3-5 anys	5-30 anys
Tipus d'interès	Al descompte	Cupó anual	Cupó anual
Retenció fiscal	No	Sí	Sí

3.2. Valors de renda variable

Els valors de renda variable són aquells que no t'ofereixen un rendiment segur i/o periòdic tal com ho fan els valors de renda fixa. La seva rendibilitat ve donada pels dividends o directament pel moment de venda del títol. Els principals valors de renda variable són les accions.

3.2.1. Accions

Les accions són títols de renda variable que, a diferència dels títols de renda fixa, no representen un deute per part de l'emissor, sinó que representen una part proporcional del capital total en què està dividit una empresa, és a dir, una propietat; d'aquesta manera, el titular de les accions es converteix en soci i copropietari de l'empresa.

Per tal de poder entendre el valor de les accions, cal aprofundir en els següents conceptes per tal de distingir-los:

a) Valor nominal: és el valor monetari que té l'acció quan s'emet, el qual és invariable.
b) Valor de cotització: és el preu que té l'acció a la borsa, a causa de la llei de l'oferta i la demanda.
c) Valor real: és el valor que s'atorga a l'acció si es té en compte els possibles beneficis futurs de l'empresa.

Tornant a la propietat de les accions, en el moment que una persona n'adquireix i es transforma en soci i copropietari, adquireix diversos drets tant polítics com econòmics.

Els primers garanteixen la participació dels accionistes en la presa de decisions i gestió de l'empresa. Per altra banda, els segons són els que garanteixen que els accionistes puguin obtenir rendibilitat. Alguns dels drets més importants dels dos grups són:

a) Dret a cobrar dividends: aquest dret atorga al titular de l'acció la possibilitat d'obtenir dividends a final d'any. S'ha de tenir en compte que tots els guanys de l'empresa no van dirigits als dividends, ja que es prioritza cobrir les despeses, pagar els impostos i compensar pèrdues.

A més, també es reserven diners per a futures inversions. Llavors, amb els beneficis restants, l'empresa pot repartir el dividend, sempre que la Junta General hi estigui d'acord, ja que pot ser que una societat tingui beneficis, però no els reparteixi.

b) Dret a subscripció preferent: aquest dret atorga al titular de l'acció preferència en l'adquisició de noves accions o obligacions convertibles en accions davant de persones externes a l'empresa, en el cas que la societat decideixi ampliar el seu capital.

c) Dret a la informació: aquest dret atorga al titular de l'acció la possibilitat d'obtenir informació i clarificacions de forma immediata i gratuïta sobre la situació de l'empresa, els seus comptes anuals, l'informe de gestió, etc.

A més, la pàgina web de la societat ha d'incloure tota classe d'informació que pugui presentar interès en els accionistes.

d) Dret a assistència i vot en les Juntes Generals: aquest dret atorga al titular de l'acció la possibilitat d'anar i tenir dret a vot a la Junta General de l'empresa, una reunió anual molt important on es prenen decisions clau per a l'empresa.

La majoria de societats estableix un nombre determinat d'accions mínimes per a tenir dret a vot; llavors molts accionistes s'agrupen per a tenir dret a vot o, en altres casos, cedeixen aquest dret.

e) Dret a transmissió: aquest dret atorga al titular de l'acció la possibilitat de vendre l'acció sense cap mena de restricció. Pel que fa a les accions que cotitzen a la borsa, no hi ha problema gràcies a la liquiditat, però en el cas de les accions que no cotitzen a la borsa, hi acostumen a haver més limitacions.

Segons els drets que atorguin les accions al titular, diferenciem tres accions:

Taula 3 "Tipus d'accions"

TIPUS D'ACCIONS	
Ordinàries	Tipus d'acció més comuna en el que el titular rep els drets polítics i econòmics bàsics.
Privilegiades	Tipus d'acció idèntica a les accions ordinàries, però amb privilegis extres, com majors dividends.
Sense vot	Tipus d'accions per a les persones únicament interessades en els drets econòmics, així renunciant al dret a vot a canvi d'un major dividend.

Tal com s'ha mencionat anteriorment, els valors de renda variable com les accions no tenen un rendiment segur o temporal com els valors de renda fixa. En el cas de les accions, els seus titulars poden obtenir rendiment de dues formes:

a) Rendiments explícits (dividends)

Els dividends són la part del benefici que l'empresa destina als titulars de les accions al final d'any; per tant, aquest rendiment va dirigit a les inversions a llarg termini. Aquests beneficis seran atorgats proporcionalment als accionistes, sempre que a la Junta General no es decideixi el contrari.

Hi ha tres tipus de dividends possibles: els dividends actius, els quals són la part del benefici que correspon a cada acció després de descomptar els impostos; els dividends a compte, els quals són una anticipació del dividend, ja que es distribueix una part del benefici previst abans de la Junta General; finalment, els dividends extraordinaris, els quals, tal com ho diu el seu nom, provenen de beneficis extraordinaris.

b) Rendiments implícits (plusvàlues)

Les plusvàlues són el benefici que obtenen els accionistes en el moment de la venda de les accions a la borsa.

Aquest rendiment pot ser positiu si el preu de venda és superior al preu d'adquisició, però també pot ser negatiu en cas que el preu de venda sigui inferior al preu d'adquisició.

Taula 4 "Guany/Pèrdua de capital amb plusvàlues"

PLUSVÀLUA
Guany de capital = Preu de cotització (venda) – Preu d’adquisició > 0
Pèrdua de capital = Preu de cotització (venda) – Preu d’adquisició < 0

4. LA BORSA

4.1. Concepte i característiques

El terme borsa de valors fa referència a un tipus de mercat secundari, és a dir, no s'ha d'entendre la borsa com un únic gran mercat, ja que al voltant del món n'hi ha diverses on cotitzen empreses diferents. Alguns exemples de borses de valors són el NASDAQ, la Borsa de Madrid o la Borsa de Tòquio.

En aquest tipus de mercat es negocien actius financers, tant de renda variable com per exemple les accions, com de renda fixa com per exemple els bons i les obligacions.

Aquests actius van ser emesos anteriorment al mercat primari, on van ser intercanviats per a finançament de nous projectes (empreses privades) o per a finançament de serveis públics (administració).

Els diners que es van obtenir en aquell intercanvi no s'han de tornar en un període determinat, com si fos un préstec, sinó que van passar a formar part dels recursos de l'empresa.

Llavors, els inversors que van aportar el finançament, en el cas de les accions, passen a ser copropietaris de l'empresa; ja que a partir de la compra dels actius financers, tindran una part determinada d'aquesta.

Per altra banda, en el cas dels valors de renda fixa, en el moment de la compra dels títols, passen a ser creditors de l'empresa.

Pel que fa al mercat secundari (borsa de valors), els propietaris dels actius financers comprats inicialment al mercat primari o posteriorment al mercat secundari, intercanvien aquests títols amb compradors que vulguin invertir el seu efectiu per a obtenir un rendiment.

Il·lustració 4 "Borsa de Nova York"

Per tant, en el mercat secundari només es produeix un canvi de propietari d'un títol, sense que l'empresa que el va emetre inicialment torni a obtenir finançament.

Tant el mercat primari com el mercat secundari són imprescindibles per a l'economia, ja que perquè les empreses puguin obtenir finançament a través de la canalització de recursos financers, es necessita el mercat primari.

Per altra banda, els mercats secundaris permeten als compradors d'actius financers tant del mercat primari com del mercat secundari, poder revendre els títols en el cas que ja no els vulguin, i possiblement, lucrar-se en fer-ho.

Algunes de les funcions més destacades que tenen les borses de valors són:

- Informar els inversors sobre les diverses empreses que cotitzen a la borsa, i permetre que aquests puguin complir els seus drets, com per exemple, participar en la gestió de l'empresa en el cas dels accionistes.

- Proporcionar liquiditat als actius financers que cotitzen, en altres paraules, vetllar perquè hi hagi un gran nombre de participants, per tal que els títols es puguin convertir en efectiu sense cap problema.

- Actuar de baròmetre de l'economia del país on està situada, ja que segons les tendències i l'evolució dels títols que cotitzen, es pot saber com va l'economia nacional.

- Proporcionar seguretat i protecció als intercanvis, ja que aquest tipus de mercat segueix unes regles i regulacions definides per llei, per així evitar pràctiques fraudulentes.

4.2. Origen i història de la borsa

El terme "borsa" té origen en el segle XIV en una ciutat flamenca anomenada Bruges. En aquell municipi, els comerciants es reunien a fer tota classe de negocis i transaccions en un edifici de la família Van Der Büerse, que tenia un escut d'armes que es caracteritzava per tres moneders de pell en forma de bossa.

Il·lustració 5 "Escut d'armes de la família Van Der Büerse"

Llavors, a causa del cognom Büerse i de l'escut d'armes de la família, es va començar a denominar borsa a tots els edificis de la regió on es produïen transaccions, com per exemple a uns edificis d'Anvers i de Gant.

Tot i la denominació de borsa d'aquests edificis, la primera en què es van posar accions en venda va ser la Borsa de Valors d'Amsterdam, considerada la borsa més antiga del món.

Aquesta va ser creada el 1602 per la Companyia Holandesa de les Índies Orientals (VOC), la qual tenia el monopoli dels negocis realitzats entre els Països Baixos i Àsia; d'aquesta manera van poder aconseguir finançament per la seva expansió comercial.

A partir d'aquest punt, juntament amb l'expansió del capitalisme, van anar apareixent diverses borses com la New York Stock Exchange (1792) o la Bourse de Paris (1724).

4.3. Índexs borsaris

Els índexs borsaris són valors numèrics relatius que serveixen com a mesurador per saber que està passant a la borsa; concretament, aquests valors mesuren l'evolució d'unes accions determinades.

Ho podríem entendre com unes cistelles d'accions que ens permeten veure la tendència del mercat a través del seu rendiment. A més, també com si fos una cistella d'accions, els compradors poden optar invertir en índexs borsaris.

Tal com s'ha mencionat anteriorment, arreu del món hi ha moltes borses de valors; per tant, també hi ha diversos índexs borsaris per a mesurar-les, entre els quals podem destacar els següents:

EUROPA

EUROSTOXX 50: aquest índex agrupa les 50 accions amb més capitalització de la zona Euro. Aquest és l'indicador més important de la Unió Europea.

Gràfic 1 "Gràfic evolució EUROSTOXX 50 (07/12/2015-07/12/2018)"

DAX 30: aquest índex agrupa les 30 empreses amb accions amb major capitalització de la Borsa de Frankfurt. Aquest índex marca la tendència europea i està directament relacionat amb l'EUROSTOXX 50.

FTSE 100: aquest índex, el qual es pronuncia com "footsie", agrupa les 100 empreses més importants de la Borsa de Londres, anomenada Financial Times Stock Exchange (FTSE). Una curiositat sobre aquest mercat és que el diari financer “Financial Times” és copropietari del mercat.

CAC 40: aquest índex agrupa les 40 empreses més importants de la Borsa de Paris, la qual és una de les borses europees més importants. Aquest índex és el més important del mercat borsari francès.

MIB 40: aquest índex agrupa les 40 empreses més importants de la Borsa de Milà. Aquest índex és gestionat pel FTSE.

IBEX 35: aquest índex, el qual és un acrònim d'Iberian Index, agrupa les 35 empreses amb més liquiditat del mercat borsari espanyol.

Gràfic 2 "Gràfic evolució IBEX 35 (07/12/2015-07/12/2018)"

AMÈRICA

Dow Jones Industrial Average (DJIA 30): encara que popularment es faci referència aquest índex com a Dow Jones, s'ha de tenir en compte que Dow Jones Indexes LLC és una empresa que ha elaborat més de 130.000 índexs borsaris. L'índex DJIA 30 agrupa les empreses industrials més representatives del mercat borsari estatunidenc i, a més, és el segon índex borsari més antic dels EUA, després del DJTA, un altre índex creat per la mateixa companyia.

Gràfic 3 "Gràfic evolució DJIA 30 (07/12/2015-07/12/2018)"

NASDAQ COMPOSITE i NASDAQ 100: l'índex NASDAQ COMPOSITE agrupa totes les empreses d'arreu del món que cotitzen al mercat NASDAQ, el qual

va ser el primer en funcionar de forma electrònica. Per altra banda, el NASDAQ 100 només inclou les 100 empreses amb major capitalització del NASDAQ.

NYSE COMPOSITE: aquest índex agrupa totes les empreses que cotitzen a la Borsa de Nova York (NYSE).

S&P 500: aquest índex agrupa les 500 empreses més representatives de diversos sectors dels EUA. És elaborat per l'empresa Standard and Poor's, i és considerat l'índex més representatiu de l'economia dels Estats Units.

Gràfic 4 "Gràfic evolució S&P 500 (07/12/2015-07/12/2018)"

ÀSIA I OCEANIA

NIKKEI 225: aquest índex, a diferència d'altres que es basen en la capitalització de les accions, agrupa les 225 accions més liquides de la Borsa de Tòquio.

Gràfic 5 "Gràfic evolució NIKKEI 225 (07/12/2015-07/12/2018)"

SHANGHAI COMPOSITE: aquest índex està compost per totes les accions que cotitzen a la Borsa de Xangai. Cal destacar que també existeix l'índex SSE 50 que està compost per les 50 accions més importants de la respectiva borsa.

FTSE CHINA A50: aquest índex agrupa les 50 accions principals de la Borsa de Xangai i de la Borsa de Shenzhen. Tal com es veu al seu nom, aquest índex és gestionat pel FTSE.

S&P ASX 200: aquest índex agrupa les 200 accions més importants de la borsa d'Austràlia (ASX), la qual va ser formada per la unió de la borsa de Sidney i de la borsa de valors australiana. Aquest índex és gestionat pel S&P.

5. LA BORSA A ESPANYA

Encara que hi hagi gent que pensi que a Espanya només hi ha una borsa de valors, realment n'hi ha quatre: la Borsa de Valors de Madrid, la Borsa de Valors de Bilbao, la Borsa de Valors de Barcelona i la Borsa de Valors de València, les quals van sorgir amb retard en comparació amb altres països europeus: el 1831, el 1881, el 1915 i el 1981, respectivament.

Inicialment, aquests quatre mercats funcionaven de manera independent, però a partir del 1988 amb la “Ley del Mercado de Valores”, va sorgir la idea de crear un gran mercat. Davant d'aquesta possibilitat, es va implementar el CATS per a crear un mercat continu.

Gràcies a la innovació, el 1995, el CATS va ser substituït pel SIBE, una plataforma electrònica que interconnecta les quatre borses i permet la negociació de valors entre aquestes.

No obstant això, cadascuna d'aquestes borses segueixen sent mercats independents, i les empreses tenen l'opció de només cotitzar únicament a una o fer-ho a diverses de forma independent.

A més de la idea d'un gran mercat, la “Ley del Mercado de Valores de 1988” també va crear un organisme anomenat Comissió Nacional del Mercat de Valors (CNMV), el qual s'encarrega de supervisar que els mercats de valors espanyols funcionin correctament.

Per altra banda, cal destacar l’existència de la societat hòlding anomenada Bolsas y Mercados Españoles (BME), a la qual estan afiliades les quatre borses. Aquesta té un paper crucial en l'economia espanyola, ja que és l'operadora de tots els mercats de valors i sistemes financers d'Espanya; per tant, a més d'operar en les borses de valors, també opera en altres mercats com el MAB, l'AIAF, el MARF...

Il·lustració 6 "Logo BME"

5.1. Condicions per a formar part de la borsa

Per tal d’accedir al mercat borsari, qualsevol ha de complir uns requisits mínims esmentats al R.D. 1310/2005 i a la Circular 2/2016 de las Bolsas. Aquestes condicions es divideixen en tres grups:

1. Requisits d'idoneïtat

Per tal que una empresa espanyola o estrangera pugui cotitzar, ha de tenir la forma jurídica de Societat Anònima (S.A.), la qual ha de tenir tot el capital social desemborsat i no ha de tenir cap restricció pel que fa a la negociació de les seves accions.

A més, la societat ha de tenir un capital mínim d'1.202.025 €, tot i que en aquest total no s'han de tenir en compte els accionistes que tinguin una participació igual o superior a un 25%.

Pel que fa a les accions, han d'estar representades mitjançant anotacions a compte a través d'un registre d'Iberclear i, com a mínim, un 25% de les accions han d'estar repartides al públic. Finalment, també cal tenir un valor de mercat mínim de 6.000.000 €.

2. Actuacions prèvies

A més de complir uns requisits mínims pel que fa a l'emissor i els seus valors, també calen realitzar diverses actuacions. En primer lloc, cal dur a terme un "due diligence", en altres paraules, una anàlisi de caràcter econòmic, financer, legal i de negoci a la societat, per tal de conèixer-la amb totalitat i descobrir possibles irregularitats.

En segon lloc, la societat ha d'adaptar els seus estatuts als d'una societat que cotitza en borsa. Per exemple, ha d'adaptar-los perquè les seves accions estiguin representades en compte, mitjançant Iberclear; ha de crear una pàgina web corporativa, la qual haurà d'estar inscrita al registre mercantil; ha de regular el funcionament de la junta i del consell d'administració, etc.

3. Requisits d'informació

Finalment, com en tots els tràmits legals, s'han de presentar, registrar i aprovar diversos documents:

a) Acreditació de l'emissor i els seus valors al règim jurídic aplicable.
b) Comptes anuals auditades dels tres últims exercicis.
c) Fullet informatiu que s'haurà realitzat juntament amb el "due diligence".

Taula resum:

Taula 5 "Condicions per a formar part de la Borsa"

Requisits d'idoneïtat	Actuacions prèvies	Documents a entregar
Ser una S.A. amb el capital desemborsat i sense restriccions de transmissibilitat	Elaborar un "due diligence"	Acreditacions de l'emissor i els seus valors al règim jurídic aplicable
Capital mínim d'1.202.025 €, sense comptar participacions de ≥ 25%		
Tenir les accions representades mitjançant anotacions en compte	Adaptar els estatuts a la nova condició de societat cotitzada	Comptes anuals auditades dels tres últims exercicis
Tenir un valor de mercat mínim de 6.000.000 €		
Tenir com a mínim 25% de les accions distribuïdes		Fullet informatiu

5.2. Sectors que configuren la borsa

En el cas que una empresa hagi estat acceptada per a cotitzar al mercat borsari espanyol, a través del SIBE o a través d'una borsa de valors de forma independent, passa a formar part d'un dels sectors i subsectors de la borsa espanyola, els quals van ser implantats l'1 de gener de 2005. Els sis sectors bàsics de la classificació són els següents:

1. Petroli i energia: aquest sector agrupa les companyies dedicades a l'extracció i refinament de petroli i derivats, a la producció i distribució de gas i electricitats, i també, a companyies que tracten aigua i la distribueixen. Aquest sector està dividit en 4 subsectors:

Taula 6 "Subsectors del sector de Petroli i energia"

Subsector	Activitat	Exemple
Petroli	Exploració, extracció, producció i refinament de petroli i derivats	REPSOL, S.A.
Electricitat i gas	Producció, comercialització i distribució de gas i electricitat; Gestió de gasoductes i línies elèctriques	ENAGAS, S.A.
Aigua i altres	Aprovisionament d'aigua i activitats no incloses als altres subsectors com: tractament de residus nuclear i radioactius	Sense representació
Energies renovables	Producció d'electricitat a partir de recursos energètics contínuament disponibles	AUDAX RENOVABLES, S.A

2. Materials bàsics, indústria i construcció: aquest sector agrupa les companyies dedicades a l'extracció i tractament de minerals i metalls, a la fabricació i muntatge de béns d'equip, a la construcció, i també, a totes les activitats relacionades amb la indústria química, l'enginyeria i les activitats aeroespacials. Aquest sector està dividit en 7 subsectors:

Taula 7 "Subsectors del sector materials bàsics, indústria i construcció"

Subsector	Activitat	Exemple
Minerals, metalls i transformació de productes metàl·lics	Exploració, extracció i refinament de minerals i metalls; Fabricació de productes amb ferro com canonades	TUBOS REUNIDOS, S.A.
Fabricació i muntatge de béns d'equip	Fabricació de maquinària, equips i material de qualsevol tipus	TALGO, S.A.
Construcció	Construcció de qualsevol tipus d'obra	OBRASCON HUARTE LAIN, S.A.
Materials de construcció	Fabricació i extracció de productes no metàl·lics; Fabricació d'elements metàl·lics utilitzats en construcció; Fabricació de productes sanitaris pel lavabo	CEMENTOS MOLINS, S.A.
Indústria química	Fabricació de productes químics de tot tipus; Extracció d'asfalts i betum	ERCROS S.A.

Taula 7 "Subsectors del sector materials bàsics, indústria i construcció" (continuació)

Subsector	Activitat	Exemple
Enginyeria i altres	Activitats d'enginyeria civil i militar i activitats no incloses als altres subsectors	APPLUS SERVICES, S.A.
Aeroespacial	Fabricació, muntatge i distribució d'aeronaus i peces d'aeronaus	AIRBUS SE

3. Béns de consum: aquest sector agrupa les companyies dedicades a l'elaboració i comercialització de productes alimentaris, a les activitats del sector primari, a la producció de begudes, a la fabricació i venda de productes tèxtils, a la fabricació i distribució de medicaments i a la investigació de substàncies biològiques. Aquest sector està dividit en 6 subsectors:

Taula 8 "Subsectors del sector béns de consum"

Subsector	Activitat	Exemple
Alimentació i begudes	Producció, elaboració i comercialització de productes alimentaris i begudes	TELEPIZZA GROUP, S.A.
Tèxtil, vestuari i calçat	Fabricació, distribució i venda de teixits i peces de roba i calçat	INDUSTRIA DE DISEÑO TEXTIL, SA "INDITEX"
Paper i arts gràfiques	Fabricació, tractament i distribució de pasta de paper, paper i cartó	PAPELES Y CARTONES DE EUROPA,S.A.
Automòbil	Construcció de motocicletes i vehicles de passatgers	Sense representació
Productes farmacèutics i biotecnologia	Fabricació i distribució de medicaments; Investigació i venda de substàncies biològiques	GRIFOLS, S.A.
Altres béns de consum	Activitats no incloses als altres subsectors com: fabricació de mobles, tabac, joguines...	VIDRALA S.A.

4. Serveis de consum: aquest sector agrupa les companyies dedicades a l'oci, al turisme i restauració, al comerç, als mitjans de comunicació, al transport, a les autopistes i als aparcaments. Aquest sector està dividit en 6 subsectors:

Taula 9 "Subsectors del sector Serveis de consum"

Subsector	Activitat	Exemple
Oci, turisme i hoteleria	Gestió de parcs d'oci i instal·lacions esportives; Organització d'activitats esportives, artístiques i relacionades amb l'hoteleria i restauració	NH HOTEL GROUP, S.A.
Comerç	Emmagatzemament i distribució minorista de productes finals	DIA-DISTRIBUIDORA INT. DE ALIMENT. S.A.
Mitjans de comunicació i publicitat	Activitats relacionades amb els mitjans de comunicació: radio, TV, premsa...	ATRESMEDIA CORP. DE MEDIOS DE COM. S.A.
Transport i distribució	Transport de persones i mercaderies; Empaquetat, emmagatzemament i distribució de majoristes; Lloguer de mitjans de transport	AENA, S.M.E., S.A.
Autopistes i aparcaments	Explotació d'aparcaments públics i concessió d'autopistes	Sense representació
Altres serveis	Activitats no incloses als altres subsectors com: serveis de vigilància, serveis funeraris...	CASH, S.A.

5. Serveis financers i immobiliàries: aquest sector agrupa les companyies dedicades a l'activitat bancaria, a les assegurances, a la inversió mobiliària, a la promoció immobiliària i a la gestió de béns immobles. Aquest sector està dividit en 10 subsectors:

Taula 10 "Subsectors del sector Serveis financers i immobiliàries"

Subsector	Activitat	Exemple
Bancs i caixes d'estalvi	Tot tipus d'activitat bancaria	BANKIA, S.A.
Assegurances	Companyies d'assegurances i reassegurances	MAPFRE, S.A.

Taula 10 "Subsectors del sector Serveis financers i immobiliàries" (continuació)

Subsector	Activitat	Exemple
Societats de cartera i hòldings	Societats d'inversions mobiliàries no regulades	ALANTRA PARTNERS, S.A.
SICAV	Societats d'inversió mobiliàries de capital variable	Sense representació
Immobiliàries i altres	Promoció immobiliària, lloguer i gestió d'immobles, excepte les SOCIMI; Activitats no incloses als altres subsectors com: intermediació borsària, entitats de finançament	AEDAS HOMES, S.A.
Serveis d'inversió	Prestació de serveis d'inversió de caràcter professional	RENTA 4 BANCO, S.A.
Fons cotitzats	Fons d'inversió cotitzats o ETFs	Sense representació
Capital risc	Fons i societats d'entitats de capital risc	Sense representació
Institucions d'inversió lliure	Institucions d'Inversió Col·lectiva d'inversió lliure	Sense representació
SOCIMI	Societats anònimes cotitzades d'inversió en el mercat immobiliari	MERLIN PROPERTIES, SOCIMI, S.A.

6. Tecnologia i telecomunicacions: aquest sector agrupa les companyies dedicades a les telecomunicacions, al disseny i manteniment de xarxes, a l'electrònica i softwares, i a la distribució de hardware. Aquest sector està dividit en 3 subsectors:

Taula 11 " Subsectors del sector Tecnologia i telecomunicacions"

Subsector	Activitat	Exemple
Telecomunicacions i altres	Prestació de serveis de telecomunicacions; Instal·lació, gestió i manteniment de xarxes; Activitats no incloses als altres subsectors	CELLNEX TELECOM, S.A.
Electrònica i software	Investigació, desenvolupament i explotació de sistemes, aplicacions i programes informàtics	AMADEUS IT GROUP, S.A.

Taula 11 " Subsectors del sector Tecnologia i telecomunicacions" (continuació)

Subsector	Activitat	Exemple
Hardware tecnològic i equipament	Fabricació i distribució d'ordinadors, servidors, estacions de treball...	Sense representació

5.3. Empreses que configuren la borsa

Actualment, hi ha moltíssimes empreses que cotitzen al mercat borsari espanyol, però si pensem en les societats més representatives d'aquest, ens apareix al cap l'Ibex-35.

Com ja s'ha mencionat anteriorment, l'Ibex-35 agrupa les 35 empreses amb més volum de contractació del mercat continu espanyol i, a més, és l'índex borsari espanyol més popular; ja que gràcies als seus elevats nivells de contractació, té una gran representació en el mercat borsari espanyol.

Cal tenir en compte que la major part de la representació, prové d'empreses com Banco Santander, Inditex o Telefònica.

També cal mencionar que l'Ibex-35 és propietat de la BME, la mateixa empresa que opera els mercats borsaris i s'encarrega del funcionament del SIBE. Aquesta societat gestiona, calcula i difon aquest índex.

A la taula següent hi ha les 35 empreses que componen actualment (24/08/2018) l'Ibex-35, i els seus respectius preus per acció, capitalitzacions i volum d'accions:

Taula 12 "IBEX 35 (24/08/2018)"

NOM	SECTOR	PREU (€)	VOLUM (€)	CAPITALITZACIÓ (M €)
ACCIONA	Mat. Bàsics, Indústria i Construcció (Construcció)	74,68	6.767.111,42	4.270,42
ACERINOX	Mat. Bàsics, Indústria i Construcció (Minerals, Metalls i Transformació)	12,1	4.829.528,22	3.334,90
ACS	Mat. Bàsics, Indústria i Construcció (Construcció)	36,09	18.794.315,52	11.375,13
AENA	Serveis de Consum (Transport i Distribució)	152,2	14.006.257,10	22.897,50
AMADEUS	Tecnologia i Telecomunicacions (Electrònica i Software)	80,2	44.712.170,70	35.044,37
ARCELORMITTAL	Mat. Bàsics, Indústria i Construcció (Minerals, Metalls i Transformació)	26,17	7.006.885,57	26.559,28
BANKIA	Serveis Financers i Immobiliaris (Bancs i Caixes d'Estalvi)	3,28	9.056.364,39	10.124,85
BANKINTER	Serveis Financers i Immobiliaris (Bancs i Caixes d'Estalvi)	7,67	13.816.532,08	6.914,08
BBVA	Serveis Financers i Immobiliaris (Bancs i Caixes d'Estalvi)	5,53	55.563.810,84	36.866,74
CAIXABANK	Serveis Financers i Immobiliaris (Bancs i Caixes d'Estalvi)	3,9	21.019.646,43	23.357,52
CELLNEX TELECOM	Tecnologia i Telecomunicacions (Telecomunicacions i Altres)	22,23	9.782.034,28	5.127,15
CIE AUTOMOTIVE	Mat. Bàsics, Indústria i Construcció (Minerals, Metalls i Transformació)	24,7	4.212.628,68	3.175,98
DIA	Serveis de Consum (Comerç)	2,13	47.988.428,08	1.319,61
ENAGAS	Petroli i Energia (Electricitat i Gas)	23,92	8.571.817,80	5.724,85
ENDESA	Petroli i Energia (Electricitat i Gas)	19,59	15.451.823,73	20.709,19
FERROVIAL	Mat. Bàsics, Indústria i Construcció (Construcció)	18,42	13.588.349,50	13.596,01
GRIFOLS	Béns de consum (Productes farmacèutics i Biotecnologia)	25,31	13.700.006,20	10.781,08
IAG (IBERIA)	Serveis de Consum (Transport i Distribució)	7,8	8.510.076,54	16.093,48
IBERDROLA	Petroli i Energia (Electricitat i Gas)	6,5	60.516.814,83	41.559,00

Taula 12 "IBEX 35 (24/08/2018)" (continuació)

NOM	SECTOR	PREU (€)	VOLUM (€)	CAPITALITZACIÓ (M €)
INDITEX	Béns de Consum (Tèxtil, Vestuari i Calçat)	28,54	47.959.879,72	88.886,92
INDRA	Tecnologia i Telecomunicacions (Electrònica i Software)	10,75	2.394.693,57	1.895,50
INM. COLONIAL	Serveis Financers i Immobiliaris (SOCIMI)	9,15	6.713.044,35	4.159,51
MAPFRE	Serveis Financers i Immobiliaris (Assegurances)	2,57	7.255.231,12	7.920,61
MEDIASET	Serveis de Consum (Mitjans de Comunicació i Publicitat)	6,45	4.108.711,07	2.114,58
MELIA HOTELS INTL	Serveis de Consum (Oci, Turisme i Hoteleria)	11,11	5.557.086,26	2.549,67
MERLIN PROP.	Serveis Financers i Immobiliaris (SOCIMI)	12,03	5.393.292,36	5.648,99
NATURGY	Petroli i Energia (Electricitat i Gas)	23,18	18.220.831,96	23.205,99
REE	Petroli i Energia (Electricitat i Gas)	18,11	11.361.297,19	9.812,49
REPSOL	Petroli i Energia (Petroli)	16,5	46.435.465,29	26.336,87
SABADELL	Serveis Financers i Immobiliaris (Bancs i Caixes d'Estalvi)	1,36	9.411.941,85	7.652,67
SANTANDER	Serveis Financers i Immobiliaris (Bancs i Caixes d'Estalvi)	4,35	88.725.533,59	70.385,90
SIEMENS GAMESA	Mat. Bàsics, Indústria i Construcció (Fabricació i Muntatge de Béns d'Equip)	12,79	17.370.656,42	8.739,07
TECNICAS REUNIDAS	Mat. Bàsics, Indústria i Construcció (Enginyeria i Altres)	29,31	4.088.742,72	1.635,52
TELEFONICA	Tecnologia i Telecomunicacions (Telecomunicacions i Altres)	7,33	62.527.595,12	36.927,11
VISCOFAN	Béns de Consum (Alimentació i Begudes)	62,15	2.004.364,10	2.891,76
VOLUM: quantitat de diners que mou un actiu cada sessió (nombre de títols negociats) **CAPITALITZACIÓ:** valor total de les accions que cotitza una empresa a la borsa (CB = No. Accions x Preu de cotització de l'acció)				

5.4. Mercat alternatiu borsari (MAB)

Tot i que només s'acostumen a conèixer les grans empreses que cotitzen al mercat borsari espanyol i/o són representades a l'Ibex-35, també existeixen les PIMEs (petites i mitjanes empreses), les quals representen el 65% del PIB espanyol.

Aquestes empreses no solen complir els requisits per a entrar als mercats borsaris principals; llavors, no poden gaudir dels avantatges que comporta estar-hi dins, com per exemple: visibilitat, finançament, liquiditat, etc.

Davant d'aquest problema, el 2009, es va crear el Mercat Alternatiu Borsari (MAB), el qual està pensat perquè les PIMEs puguin expandir-se i, en alguns casos, preparar-se per a l'entrada al mercat borsari principal.

Cal destacar que els és possible accedir a aquest mercat, gràcies al fet que tant els costos com les condicions d'accés i la normativa, han estat adaptats a la situació d'aquestes.

A més de proporcionar avantatges per al creixement de l'empresa, el MAB també està enfocat als petits inversors, ja que gràcies a la liquiditat d'aquest mercat alternatiu, és molt més fàcil negociar amb els títols d'aquestes petites societats.

Pel que fa a les PIMEs que no cotitzen al MAB, el procés de compravenda de les accions és molt complicat; ja que com que no formen part d’un mercat organitzat, cal buscar alguna persona disposada a vendre o comprar accions, i llavors negociar el preu d'aquestes.

Per tant, el MAB és molt útil per a l'economia espanyola, ja que permet que les PIMEs puguin expandir-se i puguin gaudir dels beneficis de cotitzar en un mercat borsari i, alhora, permet que els petits inversors tinguin més facilitat per a negociar amb els títols d'aquestes empreses.

6. CARTERES I NECESSITAT DE DIVERSIFICACIÓ

Quan un inversor compra qualsevol producte, un dels seus principals objectius és la rendibilitat, és a dir, la capacitat del producte de generar beneficis, ja sigui per plusvàlues, bons, dividends...

Cal destacar que sempre hi ha la incertesa de si la rendibilitat serà l'esperada o tot el contrari, ja que cap mena de títol està lliure de risc.

Pel que fa a la borsa, podem distingir dos tipus de factors que poden ser influents en la rendibilitat dels productes:

a) En primer lloc trobem els factors propis de la borsa, entre els quals trobem l'evolució i cotització històrica dels títols, el clima borsari, la seguretat i fortalesa de l'empresa emissora, i també trobem factors psicològics (com les tendències dels altres inversors) que poden produeix fortes caigudes i pujades en les cotitzacions.

b) En segon lloc trobem els factors externs a la borsa, com poden ser les mesures polítiques (mesures fiscals i privatitzacions d'empreses públiques), l'evolució de l'economia nacional i la inflació, les notícies internacionals (inicis de guerres o col·lapse d'algun mercat o economia d'un país) i també l'evolució de borses internacionals com la de Wall Street.

Llavors, segons l'aversió al risc de l'inversor, aquest decidirà com formar la seva cartera; però el seu objectiu sempre serà obtenir la rendibilitat més gran amb el menor risc possible. Per aquest motiu, els inversors amb aversió al risc decideixen diversificar la seva cartera per tal de reduir el risc.

En termes simples, podríem dir que la tècnica de la diversificació es basa en no posar tots els ous a la mateixa cistella, ja que si hi ha algun problema amb aquesta, es trenquen tots; en canvi, si estan repartits, només es trencaran els d'una cistella, però encara en tindràs.

Il·lustració 7 "Exemple diversificació"

Per tant, adaptant-ho a les carteres és el mateix, però en títol en lloc d'ous, ja que aquesta tècnica es basa a adquirir diversos productes per tal de reduir els riscos i la variabilitat dels beneficis.

Tot i que això no significa que s'hagin d'adquirir moltíssims productes diferents, sinó que a l'hora d'adquirir-los has de tenir en compte la correlació entre ells.

Per exemple, si tens quatre tipus de productes diferents però aquests estan directament relacionats, com accions d'un mateix sectors (Telefònica, MasMovil, Euskaltel, Cellnex...), en el cas que hi hagi algun tipus de problema en el sector, l'inversor tindrà pèrdues havent "diversificat" les accions.

Per tant, per tal d'aconseguir reduir la correlació i amb ella el risc, es pot fer servir la tècnica de la diversificació de carteres. Hi ha diverses formes de fer-ho: per sectors (tal com s'ha pogut veure en l'exemple anterior, en el cas que les accions estiguin en el mateix sector, i aquest pateixi un problema, es poden produir grans pèrdues), per categories de productes (combinar productes amb menys risc com els de renda fixa i productes amb més risc com els de renda variable), geogràficament (combinar productes de diverses localitzacions geogràfiques, ja que la situació econòmica, social i política no és igual en tots els països), etc.

7. SIMULACIÓ DE CARTERES

En referència a la primera hipòtesi "La diversificació de les carteres redueix el risc d'inversió" i als apartats anteriors relacionats amb les accions, el risc i la diversificació, he decidit analitzar la rendibilitat de les carteres de quatre hipotètics inversors, els quals les dissenyen segons la seva aversió al risc.

He realitzat les inversions mitjançant el *software* d'inversions a temps real de La Bolsa Virtual (labolsavirtual.com), el qual et permet crear i veure l'evolució de carteres d'accions amb el seu preu de cotització real. Cal destacar que he comparat les dades del simulador de La Bolsa Virtual amb les dades de "elEconomista", un diari econòmic en línia, que mostra les cotitzacions de la borsa en temps real.

A més, La Bolsa Virtual també té uns fòrums on pots demanar consells i on pots preguntar qualsevol mena de dubtes sobre el *software*; ja que el seu principal objectiu és ajudar a les persones a aprendre a invertir.

7.1. Perfil dels inversors

En aquesta simulació, cadascun dels inversors invertirà 100.000 € en tres períodes temporals diferents: 1 setmana amb seguiment diari (19/03/2018-23/03/2018), 1 mes amb seguiment setmanal (19/03/2018-20/04/2018) i 5 mesos amb seguiment mensual (19/03/2018-17/08/2018).

1. En primer lloc, trobem un inversor molt decidit que decideix invertir en una cartera formada únicament per accions de BBVA.

2. En segon lloc, trobem un inversor bastant decidit que decideix invertir en una cartera formada per accions d'un mateix subsector borsari: Bancs i caixes d'estalvi. Les accions que formaran part de la cartera seran de BANKIA, BBVA i CAIXABANK.

3. En tercer lloc, trobem un inversor que té por d'invertir únicament en un sector i decideix dur a terme diversificació sectorial en la seva cartera. Llavors inverteix en una cartera formada per dos subsectors diferents: Bancs i caixes d'estalvi, i Electricitat i Gas. Les accions que formaran part de la cartera seran de ENAGAS, NATURGY (antic Gas Natural), BANKIA i BBVA.

4. En quart lloc, trobem un inversor que té por d'invertir únicament al territori nacional i decideix dur a terme diversificació geogràfica en la seva cartera. Llavors inverteix en una cartera formada per accions que quatre països diferents: DANONE (amb seu a França), BBVA (amb seu a Espanya), ADIDAS (amb seu a Alemanya) i PHILIPS (amb seu als Països Baixos).

7.2. Inversor 1 (Acció)

7.2.1. Primer període

Taula 13 "Primer període - Inversió 1"

Data	Operació	Preu per acció (€)	Variació respecte el dia anterior (€)	Variació respecte el dia anterior (%)
19/03	Compra	6,615	-	-
20/03	Seguiment	6,58	-0,035	-0,53
21/03	Seguiment	6,64	0,06	0,91
22/03	Seguiment	6,507	-0,133	-2,00
23/03	Venda	6,335	-0,172	-2,64

Taula 14 "Resultats primer període - Inversió 1"

RESULTATS							
Empresa	Núm. accions	Preu acció compra (€)	Comissió compra (€)	Cost compra (€)	Preu acció venda (€)	Comissió venda (€)	Resultat (€)
BBVA	15095	6,615	99,85	99.953,28	6,335	95,63	-4.422,08

7.2.2. Segon període

Taula 15 "Segon període - Inversió 1"

Data	Operació	Preu per acció (€)	Variació respecte la setmana anterior (€)	Variació respecte la setmana anterior (%)
19/03	Compra	6,615	-	-
23/03	Seguiment	6,335	-0,28	-4,23
29/03	Seguiment	6,385	0,05	0,79
06/04	Seguiment	6,352	-0,033	-0,52
13/04	Seguiment	6,344	-0,008	-0,13
20/04	Venda	6,512	0,168	2,65

Taula 16 "Resultats segon període - Inversió 1"

RESULTATS							
Empresa	Núm. accions	Preu acció compra (€)	Comissió compra (€)	Cost compra (€)	Preu acció venda (€)	Comissió venda (€)	Resultat (€)
BBVA	15095	6,615	99,85	99.953,28	6,512	98,30	-1.752,94

7.2.3. Tercer període

Taula 17 "Tercer període - Inversió 1"

Data	Operació	Preu per acció (€)	Variació respecte el mes anterior (€)	Variació respecte el mes anterior (%)
19/03	Compra	6,615	-	-
29/03	Seguiment	6,385	-0,23	-3,48
30/04	Seguiment	6,702	0,317	4,96
31/05	Seguiment	5,97	-0,732	-10,92
29/06	Seguiment	6,055	0,085	1,42
31/07	Seguiment	6,215	0,16	2,64
17/08	Venda	5,51	-0,705	-11,34

Taula 18 "Resultats tercer període - Inversió 1"

RESULTATS							
Empresa	Núm. accions (€)	Preu acció compra (€)	Comissió compra (€)	Cost compra (€)	Preu acció venda (€)	Comissió venda (€)	Resultat (€)
BBVA	15095	6,615	99,85	99.953,28	5,510	83,17	-16.863,00

7.3. Inversor 2 (Cartera d'un sector)

7.3.1. Primer període

Taula 19 "Primer període (BBVA) - Inversió 2"

BBVA

Data	Operació	Preu per acció (€)	Variació respecte el dia anterior (€)	Variació respecte el dia anterior (%)
19/03	Compra	6,615	-	-
20/03	Seguiment	6,58	-0,035	-0,53
21/03	Seguiment	6,64	0,06	0,91
22/03	Seguiment	6,507	-0,133	-2,00
23/03	Venda	6,335	-0,172	-2,64

Taula 20 "Primer període (BANKIA) - Inversió 2"

BANKIA

Data	Operació	Preu per acció (€)	Variació respecte el dia anterior (€)	Variació respecte el dia anterior (%)
19/03	Compra	3,844	-	-
20/03	Seguiment	3,816	-0,028	-0,73
21/03	Seguiment	3,806	-0,01	-0,26
22/03	Seguiment	3,739	-0,067	-1,76
23/03	Venda	3,615	-0,124	-3,32

Taula 21 "Primer període (CAIXABANK) - Inversió 2"

CAIXABANK

Data	Operació	Preu per acció (€)	Variació respecte el dia anterior (€)	Variació respecte el dia anterior (%)
19/03	Compra	3,872	-	-
20/03	Seguiment	3,86	-0,012	-0,31
21/03	Seguiment	3,947	0,087	2,25
22/03	Seguiment	3,885	-0,062	-1,57
23/03	Venda	3,79	-0,095	-2,45

Taula 22 "Resultats primer període - Inversió 2"

RESULTATS							
Empresa	Núm. accions	Preu acció compra (€)	Comissió compra (€)	Cost compra (€)	Preu acció venda (€)	Comissió venda (€)	Resultat (€)
BBVA	5032	6,615	33,29	33.319,97	6,335	31,88	-1.474,12
CAIXABANK	8597	3,872	33,29	33.320,87	3,790	32,58	-770,82
BANKIA	8660	3,844	33,29	33.322,33	3,615	31,31	-2.047,73
			99,86	99.963,17		95,77	-4.292,68

7.3.2. Segon període

Taula 23 "Segon període (BBVA) - Inversió 2"

BBVA

Data	Operació	Preu per acció (€)	Variació respecte la setmana anterior (€)	Variació respecte la setmana anterior (%)
19/03	Compra	6,615	-	-
23/03	Seguiment	6,335	-0,28	-4,23
29/03	Seguiment	6,385	0,05	0,79
06/04	Seguiment	6,352	-0,033	-0,52
13/04	Seguiment	6,344	-0,008	-0,13
20/04	Venda	6,512	0,168	2,65

Taula 24 "Segon període (BANKIA) - Inversió 2"

BANKIA

Data	Operació	Preu per acció (€)	Variació respecte la setmana anterior (€)	Variació respecte la setmana anterior (%)
19/03	Compra	3,844	-	-
23/03	Seguiment	3,615	-0,229	-5,96
29/03	Seguiment	3,68	0,065	1,80
06/04	Seguiment	3,68	0	0,00
13/04	Seguiment	3,709	0,029	0,79
20/04	Venda	3,669	-0,04	-1,08

Taula 25 "Segon període (CAIXABANK) - Inversió 2"

CAIXABANK

Data	Operació	Preu per acció (€)	Variació respecte la setmana anterior (€)	Variació respecte la setmana anterior (%)
19/03	Compra	3,872	-	-
23/03	Seguiment	3,79	-0,082	-2,12
29/03	Seguiment	3,85	0,06	1,58
06/04	Seguiment	3,901	0,051	1,32
13/04	Seguiment	3,944	0,043	1,10
20/04	Venda	3,999	0,055	1,39

Taula 26 "Resultats segon període - Inversió 2"

RESULTATS							
Empresa	Núm. accions	Preu acció compra (€)	Comissió compra (€)	Cost compra (€)	Preu acció venda (€)	Comissió venda (€)	Resultat (€)
BBVA	5032	6,615	33,29	33.319,97	6,512	32,77	-584,35
CAIXABANK	8597	3,872	33,29	33.320,87	3,999	34,38	1.024,15
BANKIA	8660	3,844	33,29	33.322,33	3,669	31,77	-1.580,56
			99,86	99.963,17		98,92	-1.140,76

7.3.3. Tercer període

Taula 27 "Tercer període (BBVA) - Inversió 2"

BBVA

Data	Operació	Preu per acció (€)	Variació respecte el mes anterior (€)	Variació respecte el mes anterior (%)
19/03	Compra	6,615	-	-
29/03	Seguiment	6,385	-0,23	-3,48
30/04	Seguiment	6,702	0,317	4,96
31/05	Seguiment	5,97	-0,732	-10,92
29/06	Seguiment	6,055	0,085	1,42
31/07	Seguiment	6,215	0,16	2,64
17/08	Venda	5,51	-0,705	-11,34

Taula 28 "Tercer període (BANKIA) - Inversió 2"

BANKIA

Data	Operació	Preu per acció (€)	Variació respecte el mes anterior (€)	Variació respecte el mes anterior (%)
19/03	Compra	3,844	-	-
29/03	Seguiment	3,68	-0,164	-4,27
30/04	Seguiment	3,622	-0,058	-1,58
31/05	Seguiment	3,32	-0,302	-8,34
29/06	Seguiment	3,277	-0,043	-1,30
31/07	Seguiment	3,32	0,043	1,31
17/08	Venda	3,185	-0,135	-4,07

Taula 29 "Tercer període (CAIXABANK) - Inversió 2"

CAIXABANK

Data	Operació	Preu per acció (€)	Variació respecte el mes anterior (€)	Variació respecte el mes anterior (%)
19/03	Compra	3,872	-	-
29/03	Seguiment	3,85	-0,022	-0,57
30/04	Seguiment	4,042	0,192	4,99
31/05	Seguiment	3,769	-0,273	-6,75
29/06	Seguiment	3,822	0,053	1,41
31/07	Seguiment	3,92	0,098	2,56
17/08	Venda	3,81	-0,11	-2,81

Taula 30 "Resultats tercer període - Inversió 2"

RESULTATS							
Empresa	Núm. accions	Preu acció compra (€)	Comissió compra (€)	Cost compra (€)	Preu acció venda (€)	Comissió venda (€)	Resultat (€)
BBVA	5032	6,615	33,29	33.319,97	5,510	27,73	-5.621,37
CAIXABANK	8597	3,872	33,29	33.320,87	3,810	32,75	-599,06
BANKIA	8660	3,844	33,29	33.322,33	3,185	27,58	-5.767,81
			99,86	99.963,17		88,06	-11.988,24

7.4. Inversor 3 (Cartera div. sectorial)

7.4.1. Primer període

Taula 31 "Primer període (BBVA) - Inversió 3"

BBVA

Data	Operació	Preu per acció (€)	Variació respecte el dia anterior (€)	Variació respecte el dia anterior (%)
19/03	Compra	6,615	-	-
20/03	Seguiment	6,58	-0,035	-0,53
21/03	Seguiment	6,64	0,06	0,91
22/03	Seguiment	6,507	-0,133	-2,00
23/03	Venda	6,335	-0,172	-2,64

Taula 32 "Primer període (BANKIA) - Inversió 3"

BANKIA

Data	Operació	Preu per acció (€)	Variació respecte el dia anterior (€)	Variació respecte el dia anterior (%)
19/03	Compra	3,844	-	-
20/03	Seguiment	3,816	-0,028	-0,73
21/03	Seguiment	3,806	-0,01	-0,26
22/03	Seguiment	3,739	-0,067	-1,76
23/03	Venda	3,615	-0,124	-3,32

Taula 33 "Primer període (ENAGAS) - Inversió 3"

ENAGAS

Data	Operació	Preu per acció (€)	Variació respecte el dia anterior (€)	Variació respecte el dia anterior (%)
19/03	Compra	21,25	-	-
20/03	Seguiment	21,35	0,1	0,47
21/03	Seguiment	21,21	-0,14	-0,66
22/03	Seguiment	21,29	0,08	0,38
23/03	Venda	21,1	-0,19	-0,89

Taula 34 "Primer període (NATURGY) - Inversió 3"

NATURGY

Data	Operació	Preu per acció (€)	Variació respecte el dia anterior (€)	Variació respecte el dia anterior (%)
19/03	Compra	18,79	-	-
20/03	Seguiment	18,86	0,07	0,37
21/03	Seguiment	18,95	0,09	0,48
22/03	Seguiment	18,735	-0,215	-1,13
23/03	Venda	18,69	-0,045	-0,24

Taula 35 "Resultats primer període - Inversió 3"

RESULTATS							
Empresa	Núm. accions	Preu acció compra (€)	Comissió compra (€)	Cost compra (€)	Preu acció venda (€)	Comissió venda (€)	Resultat (€)
BBVA	3773	6,615	24,96	24.983,35	6,335	23,90	-1.105,30
BANKIA	6496	3,844	24,97	24.995,59	3,615	23,48	-1.536,04
ENAGAS	1175	21,250	24,97	24.993,72	21,100	24,79	-226,01
NATURGY	1329	18,790	24,97	24.996,88	18,690	24,84	-182,71
			99,87	99.969,55		97,02	-3.050,06

7.4.2. Segon període

Taula 36 "Segon període (BBVA) - Inversió 3"

BBVA

Data	Operació	Preu per acció (€)	Variació respecte la setmana anterior (€)	Variació respecte la setmana anterior (%)
19/03	Compra	6,615	-	-
23/03	Seguiment	6,335	-0,28	-4,23
29/03	Seguiment	6,385	0,05	0,79
06/04	Seguiment	6,352	-0,033	-0,52
13/04	Seguiment	6,344	-0,008	-0,13
20/04	Venda	6,512	0,168	2,65

Taula 37 "Segon període (BANKIA) - Inversió 3"

BANKIA

Data	Operació	Preu per acció (€)	Variació respecte la setmana anterior (€)	Variació respecte la setmana anterior (%)
19/03	Compra	3,844	-	-
23/03	Seguiment	3,615	-0,229	-5,96
29/03	Seguiment	3,68	0,065	1,80
06/04	Seguiment	3,68	0	0,00
13/04	Seguiment	3,709	0,029	0,79
20/04	Venda	3,669	-0,04	-1,08

Taula 38 "Segon període (ENAGAS) - Inversió 3"

ENAGAS

Data	Operació	Preu per acció (€)	Variació respecte la setmana anterior (€)	Variació respecte la setmana anterior (%)
19/03	Compra	21,25	-	-
23/03	Seguiment	21,1	-0,15	-0,71
29/03	Seguiment	22,33	1,23	5,83
06/04	Seguiment	22,23	-0,1	-0,45
13/04	Seguiment	22,86	0,63	2,83
20/04	Venda	23	0,14	0,61

Taula 39 "Segon període (NATURGY) - Inversió 3"

NATURGY

Data	Operació	Preu per acció (€)	Variació respecte la setmana anterior (€)	Variació respecte la setmana anterior (%)
19/03	Compra	18,79	-	-
23/03	Seguiment	18,69	-0,1	-0,53
29/03	Seguiment	19,62	0,93	4,98
06/04	Seguiment	19,66	0,04	0,20
13/04	Seguiment	19,865	0,205	1,04
20/04	Venda	20,41	0,545	2,74

Taula 40 "Resultats segon període - Inversió 3"

RESULTATS							
Empresa	Núm. accions	Preu acció compra (€)	Comissió compra (€)	Cost compra (€)	Preu acció venda (€)	Comissió venda (€)	Resultat (€)
BBVA	3773	6,615	24,96	24.983,35	6,512	24,57	-438,15
BANKIA	6496	3,844	24,97	24.995,59	3,669	23,83	-1.185,60
ENAGAS	1175	21,250	24,97	24.993,72	23,000	27,03	2.004,26
NATURGY	1329	18,790	24,97	24.996,88	20,410	27,12	2.100,88
			99,87	99.969,55		102,55	2.481,39

7.4.3. Tercer període

Taula 41 "Tercer període (BBVA) - Inversió 3"

BBVA

Data	Operació	Preu per acció (€)	Variació respecte el mes anterior (€)	Variació respecte el mes anterior (%)
19/03	Compra	6,615	-	-
29/03	Seguiment	6,385	-0,23	-3,48
30/04	Seguiment	6,702	0,317	4,96
31/05	Seguiment	5,97	-0,732	-10,92
29/06	Seguiment	6,055	0,085	1,42
31/07	Seguiment	6,215	0,16	2,64
17/08	Venda	5,51	-0,705	-11,34

Taula 42 "Tercer període (BANKIA) - Inversió 3"

BANKIA

Data	Operació	Preu per acció (€)	Variació respecte el mes anterior (€)	Variació respecte el mes anterior (%)
19/03	Compra	3,844	-	-
29/03	Seguiment	3,68	-0,164	-4,27
30/04	Seguiment	3,622	-0,058	-1,58
31/05	Seguiment	3,32	-0,302	-8,34
29/06	Seguiment	3,277	-0,043	-1,30
31/07	Seguiment	3,32	0,043	1,31
17/08	Venda	3,185	-0,135	-4,07

Taula 43 "Tercer període (ENAGAS) - Inversió 3"

ENAGAS

Data	Operació	Preu per acció (€)	Variació respecte el mes anterior (€)	Variació respecte el mes anterior (%)
19/03	Compra	21,25	-	-
29/03	Seguiment	22,33	1,08	5,08
30/04	Seguiment	23,85	1,52	6,81
31/05	Seguiment	23,16	-0,69	-2,89
29/06	Seguiment	25,06	1,9	8,20
31/07	Seguiment	23,71	-1,35	-5,39
17/08	Venda	23,87	0,16	0,67

Taula 44 "Tercer període (NATURGY) - Inversió 3"

NATURGY

Data	Operació	Preu per acció (€)	Variació respecte el mes anterior (€)	Variació respecte el mes anterior (%)
19/03	Compra	18,79	-	-
29/03	Seguiment	19,62	0,83	4,42
30/04	Seguiment	20,9	1,28	6,52
31/05	Seguiment	21,04	0,14	0,67
29/06	Seguiment	22,64	1,6	7,60
31/07	Seguiment	23,01	0,37	1,63
17/08	Venda	23,13	0,12	0,52

Taula 45 "Resultats tercer període - Inversió 3"

RESULTATS							
Empresa	Núm. accions	Preu acció compra (€)	Comissió compra (€)	Cost compra (€)	Preu acció venda (€)	Comissió venda (€)	Resultat (€)
BBVA	3773	6,615	24,96	24.983,35	5,510	20,79	-4.214,91
BANKIA	6496	3,844	24,97	24.995,59	3,185	20,69	-4.326,52
ENAGAS	1175	21,250	24,97	24.993,72	23,870	28,05	3.025,48
NATURGY	1329	18,790	24,97	24.996,88	23,130	30,74	5.712,15
			99,87	99.969,55		100,27	196,20

7.5. Inversor 4 (Cartera div. geogràfica)

7.5.1. Primer període

Taula 46 "Primer període (BBVA) - Inversió 4"

BBVA

Data	Operació	Preu per acció (€)	Variació respecte el dia anterior (€)	Variació respecte el dia anterior (%)
19/03	Compra	6,615	-	-
20/03	Seguiment	6,58	-0,035	-0,53
21/03	Seguiment	6,64	0,06	0,91
22/03	Seguiment	6,507	-0,133	-2,00
23/03	Venda	6,335	-0,172	-2,64

Taula 47 "Primer període (DANONE) - Inversió 4"

DANONE

Data	Operació	Preu per acció (€)	Variació respecte el dia anterior (€)	Variació respecte el dia anterior (%)
19/03	Compra	66,93	-	-
20/03	Seguiment	66,41	-0,52	-0,78
21/03	Seguiment	66,71	0,3	0,45
22/03	Seguiment	65,2	-1,51	-2,26
23/03	Venda	64,36	-0,84	-1,29

Taula 48 "Primer període (ADIDAS) - Inversió 4"

ADIDAS

Data	Operació	Preu per acció (€)	Variació respecte el dia anterior (€)	Variació respecte el dia anterior (%)
19/03	Compra	194,35	-	-
20/03	Seguiment	193,55	-0,8	-0,41
21/03	Seguiment	195	1,45	0,75
22/03	Seguiment	198,6	3,6	1,85
23/03	Venda	195,3	-3,3	-1,66

Taula 49 "Primer període (PHILIPS) - Inversió 4"

PHILIPS

Data	Operació	Preu per acció (€)	Variació respecte el dia anterior (€)	Variació respecte el dia anterior (%)
19/03	Compra	32,66	-	-
20/03	Seguiment	32,4	-0,26	-0,80
21/03	Seguiment	32,56	0,16	0,49
22/03	Seguiment	32,34	-0,22	-0,68
23/03	Venda	31,66	-0,68	-2,10

Taula 50 "Resultats primer període - Inversió 4"

RESULTATS							
Empresa	Núm. accions	Preu acció compra (€)	Comissió compra (€)	Cost compra (€)	Preu acció venda (€)	Comissió venda (€)	Resultat (€)
BBVA	3773	6,615	24,96	24.983,35	6,335	23,90	-1.105,30
ADIDAS	128	194,350	24,88	24.901,68	195,300	25,00	71,72
DANONE	373	66,930	24,96	24.989,85	64,360	24,01	-1.007,58
PHILIPS	764	32,660	24,95	24.977,19	31,660	24,19	-813,14
			99,75	99.852,08		97,09	-2.854,30

7.5.2. Segon període

Taula 51 "Segon període (BBVA) - Inversió 4"

BBVA

Data	Operació	Preu per acció (€)	Variació respecte la setmana anterior (€)	Variació respecte la setmana anterior (%)
19/03	Compra	6,615	-	-
23/03	Seguiment	6,335	-0,28	-4,23
29/03	Seguiment	6,385	0,05	0,79
06/04	Seguiment	6,352	-0,033	-0,52
13/04	Seguiment	6,344	-0,008	-0,13
20/04	Venda	6,512	0,168	2,65

Taula 52 "Segon període (DANONE) - Inversió 4"

DANONE

Data	Operació	Preu per acció (€)	Variació respecte la setmana anterior (€)	Variació respecte la setmana anterior (%)
19/03	Compra	66,93	-	-
23/03	Seguiment	64,36	-2,57	-3,84
29/03	Seguiment	65,5	1,14	1,77
06/04	Seguiment	65,01	-0,49	-0,75
13/04	Seguiment	64,78	-0,23	-0,35
20/04	Venda	66,14	1,36	2,10

Taula 53 "Segon període (ADIDAS) - Inversió 4"

ADIDAS

Data	Operació	Preu per acció (€)	Variació respecte la setmana anterior (€)	Variació respecte la setmana anterior (%)
19/03	Compra	194,35	-	-
23/03	Seguiment	195,3	0,95	0,49
29/03	Seguiment	192,9	-2,4	-1,23
06/04	Seguiment	203,9	11	5,70
13/04	Seguiment	210,2	6,3	3,09
20/04	Venda	210,4	0,2	0,10

Taula 54 "Segon període (PHILIPS) - Inversió 4"

PHILIPS

Data	Operació	Preu per acció (€)	Variació respecte la setmana anterior (€)	Variació respecte la setmana anterior (%)
19/03	Compra	32,66	-	-
23/03	Seguiment	31,66	-1	-3,06
29/03	Seguiment	31	-0,66	-2,08
06/04	Seguiment	31,36	0,36	1,16
13/04	Seguiment	32,12	0,76	2,42
20/04	Venda	33,1	0,98	3,05

Taula 55 "Resultats segon període - Inversió 4"

RESULTATS							
Empresa	Núm. accions	Preu acció compra (€)	Comissió compra (€)	Cost compra (€)	Preu acció venda (€)	Comissió venda (€)	Resultat (€)
BBVA	3773	6,615	24,96	24.983,35	6,512	24,57	-438,15
ADIDAS	128	194,350	24,88	24.901,68	210,400	26,93	2.002,59
DANONE	373	66,930	24,96	24.989,85	66,140	24,67	-344,31
PHILIPS	764	32,660	24,95	24.977,19	33,100	25,29	285,92
			99,75	99.852,08		101,46	1.506,06

7.5.3. Tercer període

Taula 56 "Tercer període (BBVA) - Inversió 4"

BBVA

Data	Operació	Preu per acció (€)	Variació respecte el mes anterior (€)	Variació respecte el mes anterior (%)
19/03	Compra	6,615	-	-
29/03	Seguiment	6,385	-0,23	-3,48
30/04	Seguiment	6,702	0,317	4,96
31/05	Seguiment	5,97	-0,732	-10,92
29/06	Seguiment	6,055	0,085	1,42
31/07	Seguiment	6,215	0,16	2,64
17/08	Venda	5,51	-0,705	-11,34

Taula 57 "Tercer període (DANONE) - Inversió 4"

DANONE

Data	Operació	Preu per acció (€)	Variació respecte el mes anterior (€)	Variació respecte el mes anterior (%)
19/03	Compra	66,93	-	-
29/03	Seguiment	65,5	-1,43	-2,14
30/04	Seguiment	66,7	1,2	1,83
31/05	Seguiment	67,02	0,32	0,48
29/06	Seguiment	63,5	-3,52	-5,25

Taula 57 "Tercer període (DANONE) - Inversió 4" (continuació)

Data	Operació	Preu per acció (€)	Variació respecte el mes anterior (€)	Variació respecte el mes anterior (%)
31/07	Seguiment	67,65	4,15	6,54
17/08	Venda	67,64	-0,01	-0,01

Taula 58 "Tercer període (ADIDAS) - Inversió 4"

ADIDAS

Data	Operació	Preu per acció (€)	Variació respecte el mes anterior (€)	Variació respecte el mes anterior (%)
19/03	Compra	194,35	-	-
29/03	Seguiment	192,9	-1,45	-0,75
30/04	Seguiment	204,6	11,7	6,07
31/05	Seguiment	196,4	-8,2	-4,01
29/06	Seguiment	187,57	-8,83	-4,50
31/07	Seguiment	188,98	1,41	0,75
17/08	Venda	208,4	19,42	10,28

Taula 59 "Tercer període (PHILIPS) - Inversió 4"

PHILIPS

Data	Operació	Preu per acció (€)	Variació respecte el mes anterior (€)	Variació respecte el mes anterior (%)
19/03	Compra	32,66	-	-
29/03	Seguiment	31	-1,66	-5,08
30/04	Seguiment	35,33	4,33	13,97
31/05	Seguiment	35,69	0,36	1,02
29/06	Seguiment	36,25	0,56	1,57
31/07	Seguiment	37,7	1,45	4,00
17/08	Venda	37,39	-0,31	-0,82

Taula 60 "Resultats tercer període - Inversió 4"

RESULTATS							
Empresa	Núm. accions	Preu acció compra (€)	Comissió compra (€)	Cost compra (€)	Preu acció venda (€)	Comissió venda (€)	Resultat (€)
BBVA	3773	6,615	24,96	24.983,35	5,510	20,79	-4.214,91
ADIDAS	128	194,350	24,88	24.901,68	208,400	26,68	1.746,85
DANONE	373	66,930	24,96	24.989,85	67,640	25,23	214,64
PHILIPS	764	32,660	24,95	24.977,19	37,390	28,57	3.560,20
			99,75	99.852,08		101,26	1.306,77

7.6. Resultat de les inversions realitzades

Taula 61 "Comparació de resultats de les inversions"

CARTERA	PERÍODE	RESULTAT	RÀNQUING
1 (Acció)	1 setmana	-4.422,08 €	10è
1 (Acció)	1 mes	-1.752,94 €	6è
1 (Acció)	5 mesos	-16.863,00 €	12è
2 (Cartera sector)	1 setmana	-4.292,68 €	9è
2 (Cartera sector)	1 mes	-1.140,76 €	5è
2 (Cartera sector)	5 mesos	-11.988,24 €	11è
3 (Div. sectorial)	1 setmana	-3.050,06 €	8è
3 (Div. sectorial)	1 mes	2.481,39 €	**1R**
3 (Div. sectorial)	5 mesos	196,20 €	4t
4 (Div. geogràfica)	1 setmana	-2.854,30 €	7è
4 (Div. geogràfica)	1 mes	1.506,06 €	**2N**
4 (Div. geogràfica)	5 mesos	1.306,77 €	**3R**

8. ENQUESTA SOBRE ACTIVITAT I CONEIXEMENTS BORSARIS

En referència a la meva segona hipòtesis "La major part de les persones majors de 18 anys no ha invertit mai i té coneixements molt reduïts sobre la borsa de valors", he creat i compartit una enquesta sobre l'activitat i coneixements borsaris dels enquestats a través de la plataforma Google Forms.

L'objectiu d'aquesta enquesta és aconseguir dades estadístiques sobre la mostra: persones majors de 18 anys de diferents àmbits socials. Finalment, ha estat resposta per 156 majors d'edat.

8.1. Resultats i gràfics

Taula 62 "Pregunta 1 de l'enquesta"

1. Saps què és la borsa de valors?		
Resposta	Vots (núm.)	Vots (%)
Sí	64	41,03
No	43	27,56
Més o menys	49	31,41
	156	

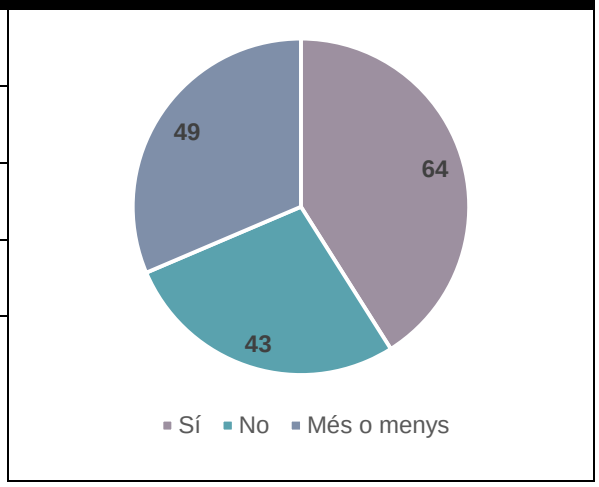

Taula 63 "Pregunta 2 de l'enquesta"

2. Saps què són els productes de renda fixa i de renda variable?		
Resposta	Vots (núm.)	Vots (%)
Sí	73	46,79
No	42	26,92
Més o menys	41	26,28
	156	

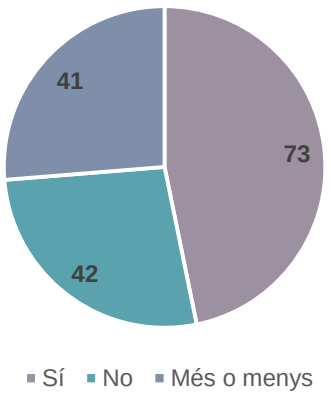

Taula 64 "Pregunta 3 de l'enquesta"

3. Quins dels següents productes són de renda fixa?		
Resposta	Vots (núm.)	Vots (%)
Obligacions	55	35,26
Bons	47	30,13
Accions	3	1,92
Pagarés d'empresa	27	17,31
Deute públic	52	33,33
No ho sé	71	45,51
	255[1]	

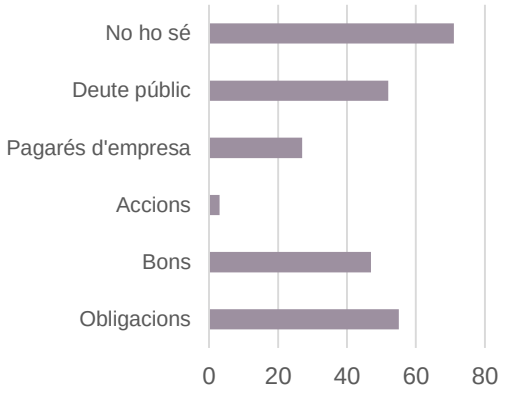

1. Opció múltiple (156 respostes)

Taula 65 "Pregunta 4 de l'enquesta"

4. Saps què és l'IBEX 35?		
Resposta	Vots (núm.)	Vots (%)
Sí	87	55,77
No	21	13,46
Més o menys	48	30,77
	156	

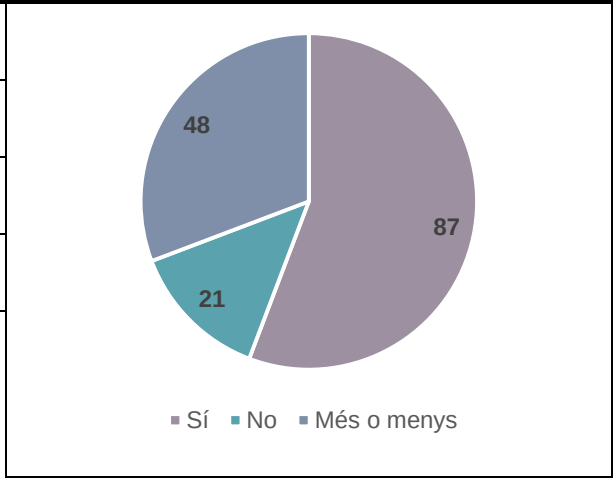

Taula 66 "Pregunta 5 de l'enquesta"

5. Creus que invertir en borsa és una bona opció per aconseguir ingressos addicionals?		
Resposta	Vots (núm.)	Vots (%)
Sí	60	38,46
No	61	39,10
No ho sé	35	22,44
	156	

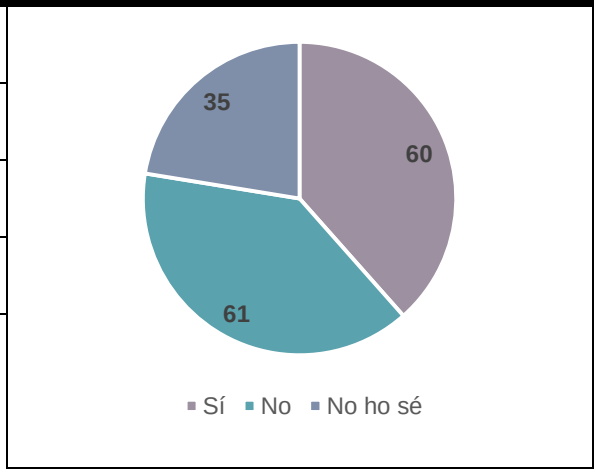

Taula 67 "Pregunta 6 de l'enquesta"

6. Has invertit mai en accions o en algun altre producte?		
Resposta	Vots (núm.)	Vots (%)
Sí	57	36,54
No	99	63,46
	156	

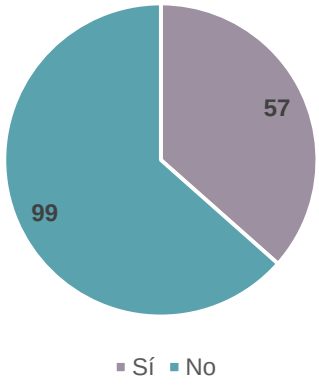

Taula 68 "Pregunta 7.1 de l'enquesta"

7. En cas que sí, en què has invertit?		
Resposta	Vots (núm.)	Vots (%)
Accions	43	75,44
Fons d'inversió	6	10,53
Renda fixa	6	10,53
Criptomonedes	1	1,75
Participacions	1	1,75
	57	

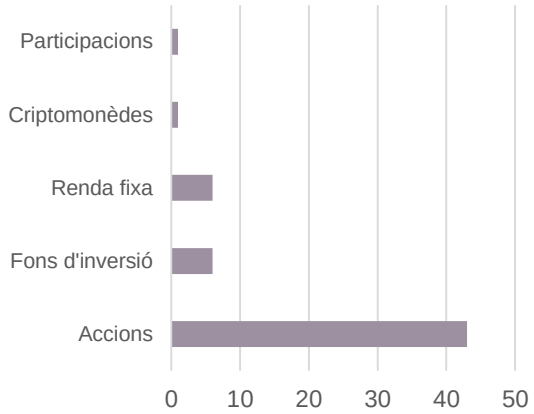

Taula 69 "Pregunta 7.2 de l'enquesta"

7. En cas que no, per què?		
Resposta	Vots (núm.)	Vots (%)
Falta de coneixements	64	64,65
Desconfiança	35	35,35
Manca de capital	19	19,19
Desinterès	2	2,02
	120[2]	

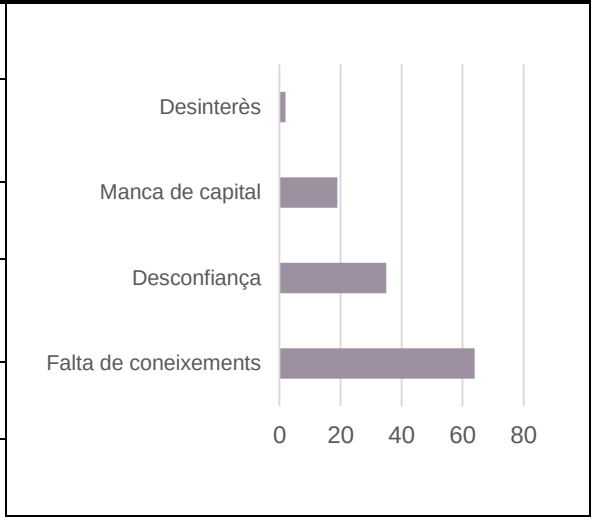

Taula 70 "Pregunta 8 de l'enquesta"

8. Creus que cal tenir coneixements per invertir en borsa?		
Resposta	Vots (núm.)	Vots (%)
Sí	152	97,44
No	4	2,56
	156	

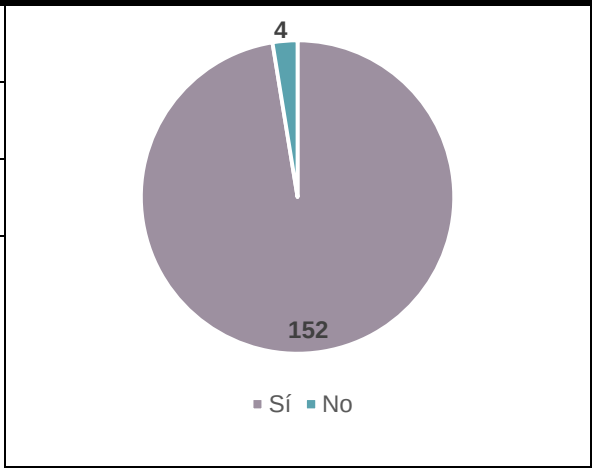

2. Opció múltiple (99 respostes)

Taula 71 "Pregunta 9 de l'enquesta"

9. Creus que s'hauria de reforçar la formació sobre els mercats financers i la borsa en els estudis obligatoris (Educació primària i ESO)?		
Resposta	Vots (núm.)	Vots (%)
Sí (Primària)	1	0,64
Sí (ESO)	96	61,54
Sí (Primària i ESO)	28	17,95
No fa falta	31	19,87
	156	

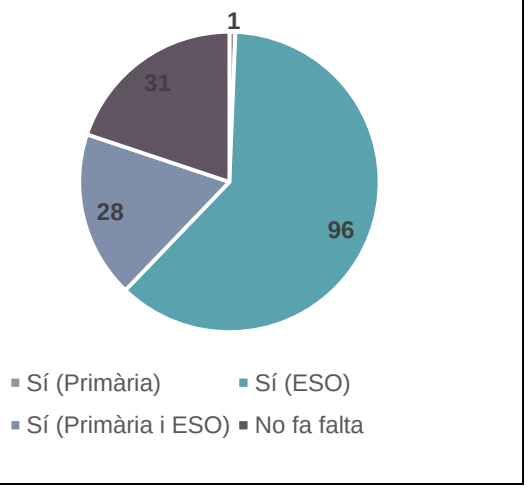

9. CONCLUSIONS

9.1. Objectius assolits

Els objectius que pretenia satisfer el projecte són:

1) Augmentar els meus coneixements sobre la borsa de valors.
2) Crear quatre carteres d'accions a través d'un simulador d'inversions (associat a la hipòtesi 1).
3) Aconseguir informació sobre l'activitat i coneixements borsaris de persones majors de 18 anys de diferents àmbits socials (associat a la hipòtesi 2).

Després de la realització del treball teòric i del treball de camp, aquests tres propòsits han estat complerts.

En primer lloc, després de l'exhaustiva recerca d'informació mitjançant llibres, articles i pàgines web, els meus coneixements tant dels mercats financers i els títols valors, com de la borsa i la seva situació a Espanya han estat fortament millorats.

Per tant, l'objectiu principal del projecte, és a dir, adquirir coneixements sobre la borsa ha estat complert de forma satisfactòria.

En segon lloc, mitjançant els meus coneixements de borsa i moltes hores d'exploració per la xarxa, es van poder crear quatre carteres d'accions fictícies mitjançant el simulador d'inversions a temps real de La Bolsa Virtual. Gràcies a la creació d'aquestes inversions i al seu seguiment periòdic, s'ha pogut comprovar la relació entre el risc, la rendibilitat i la diversificació.

Per tant, el segon objectiu ha estat complert, i ha permès corroborar la primera hipòtesi "La diversificació de les carteres redueix el risc d'inversió".

En tercer lloc, a través de la creació d'una enquesta sobre activitat i coneixements borsaris a través de la plataforma Google Forms, s'ha pogut aconseguir informació, tant numèrica com estadística, d'un gran nombre de persones majors de 18 anys d'àmbits socials diferents.

A més, mitjançant aquesta enquesta, s'ha pogut observar una gran desconeixença del món financer, i s'ha pogut descobrir el perquè de la baixa activitat borsària en la major part de la població.

Per tant, el tercer objectiu ha estat complert, i ha permès corroborar la segona hipòtesi "La major part de les persones majors de 18 anys no ha invertit mai i té coneixements molt reduïts sobre la borsa de valors".

9.2. Valoració de les hipòtesis plantejades

Si recordem, les hipòtesis del projecte són:

1. La diversificació de les carteres redueix el risc d'inversió.
2. La major part de les persones majors de 18 anys no ha invertit mai i té coneixements molt reduïts sobre la borsa de valors.

9.2.1. Primera hipòtesi

Pel que fa a la primera hipòtesi, s'ha pogut corroborar mitjançant les inversions hipotètiques (primera part del treball de camp), ja que en els resultats d'aquestes s'han vist clares diferències a causa de la diversificació.

A causa de no haver estat diversificades, la primera cartera (formada únicament per accions de BBVA) i la segona cartera (formada per accions d'un mateix subsector borsari: BANKIA, BBVA i CAIXABANK) han comportat un risc immens a l'inversor.

Aquest risc provoca que hi pugui haver una gran variabilitat en els resultats, i es deu a la gran correlació entre les accions d'aquestes carteres; ja que en la primera tots els diners invertits depenien d'una sola empresa, i en la segona depenien d'un únic subsector borsari.

Per tant, en el cas que l'empresa/subsector borsari tingués tendències negatives o patís algun problema, es provocarien fortes pèrdues, tal com ha passat en les inversions fictícies. Tot i que cal remarcar que en el cas que les tendències haguessin estat positives, l'inversor hauria obtingut molts guanys.

En canvi, la tercera cartera (formada per accions de dos subsectors borsaris: ENAGAS, NATURGY, BANKIA i BBVA) i la quarta cartera (formada per accions amb seu a quatre països diferents: DANONE, BBVA, ADIDAS i PHILIPS), han comportat un risc considerablement inferior a l'inversor, ja que han estat diversificades de forma sectorial i de forma geogràfica, respectivament.

El fet de diversificar la cartera, ha provocat una disminució de la correlació (relació entre les accions) i del risc de forma simultània. D'aquesta manera, la variabilitat dels resultats també ha estat disminuïda, ja que aquests no depenen únicament d'un subsector/empresa.

Per tant, en el cas que hi hagin caigudes en la cotització de les accions d'un sector (per motius interns d'aquest) o d'un país (per motius polítics/socials d'aquest), les altres accions poden ajudar a compensar les pèrdues, i viceversa.

Cal remarcar que el fet de diversificar no significa que no hi hagi risc, ja que hi poden haver pèrdues, fins i tot majors que en una cartera d'una sola acció. També cal destacar que, tot i que el risc de les carteres té una gran influencia en la rendibilitat, el temps d'inversió també té molta importància; tal com s'ha pogut observar en les inversions hipotètiques, els resultats d'una mateixa inversió poden variar de forma radical segons el moment de venda.

En conclusió, tal com s'ha dit inicialment, la hipòtesi s'ha pogut corroborar, ja que el fet de diversificar una cartera i reduir la seva correlació, fa que sistemàticament es redueixi el seu risc.

Malgrat això, cal remarcar que la disminució del risc no s'ha d'associar amb beneficis segurs, sinó que s'ha d'associar amb una baixada de la variabilitat del resultat, tant a l'alça com a la baixa.

9.2.2. Segona hipòtesi

Pel que fa a la segona hipòtesi, s'ha corroborat mitjançant les enquestes sobre l'activitat i coneixements borsaris (segona part del treball de camp), ja que els resultats han estat els esperats, és a dir, d'una població que desconeix i desconfia del mercat borsari espanyol.

En referència als coneixements borsaris, malgrat l'important paper de la borsa en el desenvolupament econòmic dels països, més de la meitat dels enquestats no saben què és la borsa de valors o no ho saben concretament. Aquest fet fa plantejar-se si és necessari introduir formació bàsica econòmica en els ensenyaments obligatoris.

Per altra banda, malgrat seguir havent-hi un gran grau de desconeixença, els productes de renda fixa i de renda variable són més coneguts, gràcies als bancs i les caixes d'estalvi, els quals ofereixen productes als seus clients. També cal remarcar que, gràcies als mitjans de comunicació, l'Ibex-35 és el concepte borsari més conegut, tot i que no és sorprenent perquè és un dels temes més comuns de les seccions d'economia.

De la mateixa manera que es diu en la hipòtesi "La major part de les persones majors de 18 anys no ha invertit mai i té coneixements molt reduïts sobre la borsa de valors.", els enquestats són conscients de la gran desconeixença de la borsa, i majoritàriament creuen necessari un reforç en l'educació obligatòria, concretament en l'ESO.

En referència a l'activitat borsària, tal com es deia en la hipòtesi, la major part de persones majors de 18 anys no ha invertit mai; aquest fet s'ha pogut comprovar estadísticament, ja que només ≈1/3 dels enquestats ha invertit en algun producte durant la seva vida.

Per altra banda, encara que pugui semblar que els ≈2/3 restants d'enquestats no han invertit mai per desinterès, els motius principals d'aquests són la falta de coneixements i la desconfiança, els quals estan relacionats.

Tot i que les persones poden rebre ajuda d'entitats bancàries o assessors financers, el fet de no tenir cap mena de coneixement, pot provocar que l'inversor cregui que està jugant a un joc d'atzar on ho pot perdre tot.

Aquesta falta de control dels diners deriva a la desconeixença, ja que en el cas que la persona estigués informada, no desconfiaria donat que sabria el perquè dels fets que ocorren.

Per tant, es pot arribar a la conclusió, que si l'ensenyament pot ajudar a entendre un tema tan influent com és la borsa i els elements que giren al seu voltant,

és imprescindible fomentar-lo; ja que d'aquesta manera, a més de tenir més coneixements, totes les persones podrien decidir si invertir o no, a diferència d'ara, que la desconeixença i la desconfiança eviten que moltes persones puguin fer-ho.

9.3. Valoració de possibles errors i dificultats trobades

Pel que fa als resultats de les enquestes, hi ha dos punts a millorar:

En primer lloc, tot i haver estat enviades a persones majors de 18 anys, poden haver estat compartides amb persones que no estiguin incloses dins la mostra, és a dir, amb menors. Per tant, els resultats poden presentar un marge d'error.

Aquest punt es podria solucionar compartint les enquestes en paper, ja que d'aquesta manera no podrien ser compartides. Cal remarcar, que si no s'hagués realitzat via internet, hauria estat molt difícil arribar a un públic tan ampli (156 persones).

En segon lloc, hi ha un marge d'error incorregible, el qual està associat amb la sinceritat de les persones, ja que no es pot saber si les persones menteixen a les respostes.

Per altra banda, durant el treball gairebé no s'ha trobat cap dificultat, ja que l'únic problema més destacable és la gran varietat de fonts d'informació que es poden trobar a les biblioteques o a la xarxa, i les diferències que poden presentar el contingut d'aquestes.

L'única solució per resoldre aquesta dificultat és comparar la informació de totes les fonts, per així poder entendre el tema amb profunditat i poder redactar de forma rigorosa.

9.4. Conclusió personal

Tot i que realitzar un treball de recerca comporta moltes hores de feina i molt d'estrès, cal dir que he après moltíssima informació i m'ha enriquit com a persona.

A escala acadèmica i de coneixements, estic molt complagut amb el resultat final d'aquest treball, ja que sintetitza totes les idees que calen conèixer per a introduir-se al món de la borsa de valors.

També estic molt satisfet amb el meu aprenentatge, ja que en l'inici del treball, els meus coneixements financers i borsaris eren nuls. En canvi, actualment tinc una base de coneixements bastant ferma que m'ajudarà tant en l'àmbit acadèmic amb l'assignatura d'economia de l'empresa, com en l'àmbit personal a l'hora de llegir notícies sobre l'economia i el mercat borsari del país.

A escala personal, aquest projecte m'ha ensenyat a ser constant i a no deixar-ho tot per a l'últim moment, ja que, per evitar un gran patiment la setmana abans de l'entrega, he hagut de dosificar la feina durant els dos cursos de batxillerat i l'estiu.

Finalment, concloc aquest treball amb molta satisfacció personal, i donant les gràcies a la meva tutora del TdR, perquè sense la seva implicació i ajuda, el projecte no hauria estat possible.

10. REFERÈNCIES

10.1. Bibliografia

López Lubián, F. L., & García Estévez, P. (2009). *Bolsa, mercados y técnicas de inversión* (2a ed.). Madrid: McGraw-Hill.

Mascareñas, J. (1996). *Activos y mercados financieros: las acciones* (1a ed.). Madrid: Piràmide.

Rodríguez, J., Paz, A., & Saá, R. (2002). *Iniciación a la bolsa* (4a ed.). Madrid: Pirámide.

Sáenz, E. A. (2001). *Invertir en bolsa* (2a ed.). Madrid: Prentice-Hall.

10.2. Documentació web

Antequera, W. (2016). *Historia y origenes de la Bolsa - Rankia*. Consultat 17 juliol 2018, des de https://www.rankia.com/blog/bolsa-desde-cero/3349076-historia-origenes-bolsa

BBVA. (2018). *Quins drets tenen els accionistes o partícips d'una societat de capital?* Consultat 5 juliol 2018, des de https://www.bbva.es/cat/general/finanzas-vistazo/empresas/accionistas-participes-sociedad/index.jsp

BME. (2018). *Bolsa de Madrid.* Consultat 22 juliol 2018, des de http://www.bolsamadrid.es/esp/BMadrid/BMadrid.aspx

BME. (2018). *Listado de Empresas por Sectores.* Consultat 15 agost 2018, des de http://www.bolsamadrid.es/esp/aspx/Empresas/EmpresasPorSectores.aspx?sector=01

BME. (2018). *¿Qué es el MAB?* Consultat 4 novembre 2018, des de https://www.bolsasymercados.es/mab/esp/MaB/MAB_QueEs.aspx

BrokerOnline. (2018). *La Bolsa de Valores Española (Guía para dummies 2018).* Consultat 22 juliol 2018, des de https://www.brokeronline.es/bolsas-mercados-espana/

CaixaBank. (2017). *La història de la borsa: com va començar tot?* Consultat 17 juliol 2018, des de https://blog.caixabank.es/blogcaixabank/ca/2017/04/la-historia-de-la-borsa-com-va-comencar-tot.html

CNMV. (2018). *La importancia de diversificar.* Consultat 20 agost 2018, des de http://www.cnmv.es/TutorialesInversores/DecisionesInversion/02_CNMV_accesible/020102.htm

Diari elEconomista. (2018). *Cotización de IBEX 35 en tiempo real.* Consultat 9 desembre 2018, des de https://www.eleconomista.es/indice/IBEX-35

Diari Expansión. (2018). *Diccionario económico.* Consultat 3 juliol 2018, des de http://www.expansion.com/diccionario-economico.html

Heibutzki, R. (2017). *Why Is the Stock Market Important to the Economy?* Consultat 18 juliol 2018, des de https://bizfluent.com/facts-5530102-stock-market-important-economy.html

Hur, J. (2016). *History of The Stock Market.* Consultat 17 juliol 2018, des de https://bebusinessed.com/history/history-of-the-stock-market/

Investing.com. (2018). *Principales índices bursátiles.* Consultat 27 juliol 2018, des de https://es.investing.com/indices/major-indices

Mishra, M. (2018). *Importance of stock market in the economy.* Consultat 18 juliol 2018, des de https://fundsbase.com/importance-stock-market-economy/

Ontario Securities Comission. (2017*). Diversification* | *Understanding risk.* Consultat 20 agost 2018, des de https://www.getsmarteraboutmoney.ca/invest/investing-basics/understanding-risk/diversification/

Sevilla Arias, A. (2014.). *Mercados Financieros - Economipedia.* Consultat 3 juliol 2018, des de https://economipedia.com/definiciones/mercados-financieros.html

11. ÍNDEX DE GRÀFICS, TAULES I IMATGES

11.1. Esquemes

Esquema 1 "Criteris de classificació dels mercats financers": font pròpia

11.2. Gràfics

Gràfic 1 "Gràfic evolució EUROSTOXX 50 (07/12/2015-07/12/2018)": https://www.eleconomista.es/indice/EUROSTOXX-50

Gràfic 2 "Gràfic evolució IBEX 35 (07/12/2015-07/12/2018)": https://www.eleconomista.es/indice/IBEX-35

Gràfic 3 "Gràfic evolució DJIA 30 (07/12/2015-07/12/2018)": https://www.eleconomista.es/indice/DOW-JONES

Gràfic 4 "Gràfic evolució S&P 500 (07/12/2015-07/12/2018)": https://www.eleconomista.es/indice/S-P-500

Gràfic 5 "Gràfic evolució NIKKEI 225 (07/12/2015-07/12/2018)": https://www.eleconomista.es/indice/NIKKEI

11.3. Il·lustracions

Il·lustració 0.1 “Cotitzacions borsa de valors” (portada): https://www.shutterstock.com/es/image-photo/display-stock-market-quotes-china-162036608?src=33Xh8oXeDz3i3I7hZbQSVg-1-69

Il·lustració 1 "Llei oferta i demanda": https://www.giusseppe.net/blog/archivo/2011/02/09/ley-de-oferta-y-demanda/

Il·lustració 2 "Exemple cupons": https://economipedia.com/definiciones/strip-de-deuda.html (adaptat en català)

Il·lustració 3 "Exemple pagaré": http://aseduco.com/blog1/2015/01/26/pagare-ii-tipos-de-emision/

Il·lustració 4 "Borsa de Nova York": https://www.bankrate.com/finance/investing/what-is-a-stock-exchange.aspx

Il·lustració 5 "Escut d'armes de la família Van Der Büerse": https://invertirtudinero.com/bolsa/origen-de-la-bolsa/

Il·lustració 6 "Logo BME": https://www.bolsasymercados.es/

Il·lustració 7 "Exemple diversificació": http://www.finanzasparatodos.es/es/consejos/paso2/importanciadiversificacion.html

11.4. Taules

Taula 1 "Full de resum del TdR": font pròpia

Taula 2 "Conceptes clau del Deute Públic": font pròpia

Taula 3 "Tipus d'accions": font pròpia

Taula 4 "Guany/Pèrdua de capital amb plusvàlues": font pròpia

Taula 5 "Condicions per a formar part de la Borsa": font pròpia

Taula 6 "Subsectors del sector de Petroli i energia": font pròpia

Taula 7 "Subsectors del sector materials bàsics, indústria i construcció": font pròpia

Taula 8 "Subsectors del sector béns de consum": font pròpia

Taula 9 "Subsectors del sector Serveis de consum": font pròpia

Taula 10 "Subsectors del sector Serveis financers i immobiliàries": font pròpia

Taula 11 " Subsectors del sector Tecnologia i telecomunicacions": font pròpia

Taula 12 "IBEX 35 (24/08/2018)": font pròpia

Taula 13 "Primer període - Inversió 1": font pròpia

Taula 14 "Resultats primer període - Inversió 1": font pròpia

Taula 15 "Segon període - Inversió 1": font pròpia

Taula 16 "Resultats segon període - Inversió 1": font pròpia

Taula 17 "Tercer període - Inversió 1": font pròpia

Taula 18 "Resultats tercer període - Inversió 1": font pròpia

Taula 19 "Primer període (BBVA) - Inversió 2": font pròpia

Taula 20 "Primer període (BANKIA) - Inversió 2": font pròpia

Taula 21 "Primer període (CAIXABANK) - Inversió 2": font pròpia

Taula 22 "Resultats primer període - Inversió 2": font pròpia

Taula 23 "Segon període (BBVA) - Inversió 2": font pròpia

Taula 24 "Segon període (BANKIA) - Inversió 2": font pròpia

Taula 25 "Segon període (CAIXABANK) - Inversió 2": font pròpia

Taula 26 "Resultats segon període - Inversió 2": font pròpia

Taula 27 "Tercer període (BBVA) - Inversió 2": font pròpia

Taula 28 "Tercer període (BANKIA) - Inversió 2": font pròpia

Taula 29 "Tercer període (CAIXABANK) - Inversió 2": font pròpia

Taula 30 "Resultats tercer període - Inversió 2": font pròpia

Taula 31 "Primer període (BBVA) - Inversió 3": font pròpia

Taula 32 "Primer període (BANKIA) - Inversió 3": font pròpia

Taula 33 "Primer període (ENAGAS) - Inversió 3": font pròpia

Taula 34 “Primer període (NATURGY) - Inversió 3": font pròpia

Taula 35 "Resultats primer període - Inversió 3": font pròpia

Taula 36 "Segon període (BBVA) - Inversió 3": font pròpia

Taula 37 "Segon període (BANKIA) - Inversió 3": font pròpia

Taula 38 "Segon període (ENAGAS) - Inversió 3": font pròpia

Taula 39 "Segon període (NATURGY) - Inversió 3": font pròpia

Taula 40 "Resultats segon període - Inversió 3": font pròpia

Taula 41 "Tercer període (BBVA) - Inversió 3": font pròpia

Taula 42 "Tercer període (BANKIA) - Inversió 3": font pròpia

Taula 43 "Tercer període (ENAGAS) - Inversió 3": font pròpia

Taula 44 "Tercer període (NATURGY) - Inversió 3": font pròpia

Taula 45 "Resultats tercer període - Inversió 3": font pròpia

Taula 46 "Primer període (BBVA) - Inversió 4": font pròpia

Taula 47 "Primer període (DANONE) - Inversió 4": font pròpia

Taula 48 "Primer període (ADIDAS) - Inversió 4": font pròpia

Taula 49 "Primer període (PHILIPS) - Inversió 4": font pròpia

Taula 50 "Resultats primer període - Inversió 4": font pròpia

Taula 51 "Segon període (BBVA) - Inversió 4": font pròpia

Taula 52 "Segon període (DANONE) - Inversió 4": font pròpia

Taula 53 "Segon període (ADIDAS) - Inversió 4": font pròpia

Taula 54 "Segon període (PHILIPS) - Inversió 4": font pròpia

Taula 55 "Resultats segon període - Inversió 4": font pròpia

Taula 56 "Tercer període (BBVA) - Inversió 4": font pròpia

Taula 57 "Tercer període (DANONE) - Inversió 4": font pròpia

Taula 58 "Tercer període (ADIDAS) - Inversió 4": font pròpia

Taula 59 "Tercer període (PHILIPS) - Inversió 4": font pròpia

Taula 60 "Resultats tercer període - Inversió 4": font pròpia

Taula 61 "Comparació de resultats de les inversions": font pròpia

Taula 62 "Pregunta 1 de l'enquesta": font pròpia

Taula 63 "Pregunta 2 de l'enquesta": font pròpia

Taula 64 "Pregunta 3 de l'enquesta": font pròpia

Taula 65 "Pregunta 4 de l'enquesta": font pròpia

Taula 66 "Pregunta 5 de l'enquesta": font pròpia

Taula 67 "Pregunta 6 de l'enquesta": font pròpia

Taula 68 "Pregunta 7.1 de l'enquesta": font pròpia

Taula 69 "Pregunta 7.2 de l'enquesta": font pròpia

Taula 70 "Pregunta 8 de l'enquesta": font pròpia

Taula 71 "Pregunta 9 de l'enquesta": font pròpia

ANNEXOS

ANNEX 1: GRÀFICS DE LES INVERSIONS

INVERSOR 1

BBVA

- COMPRA (19/03/2018)
- VENDA 1 (23/03/2018)
- VENDA 2 (20/04/2018)
- VENDA 3 (17/08/2018)

INVERSOR 2

CAIXABANK

- COMPRA (19/03/2018)
- VENDA 1 (23/03/2018)
- VENDA 2 (20/04/2018)
- VENDA 3 (17/08/2018)

BBVA

- COMPRA (19/03/2018)
- VENDA 1 (23/03/2018)
- VENDA 2 (20/04/2018)
- VENDA 3 (17/08/2018)

BANKIA

- COMPRA (19/03/2018)
- VENDA 1 (23/03/2018)
- VENDA 2 (20/04/2018)
- VENDA 3 (17/08/2018)

INVERSOR 3

NATURGY (antic GAS NATURAL)

- COMPRA (19/03/2018)
- VENDA 1 (23/03/2018)
- VENDA 2 (20/04/2018)
- VENDA 3 (17/08/2018)

ENAGAS

- COMPRA (19/03/2018)
- VENDA 1 (23/03/2018)
- VENDA 2 (20/04/2018)
- VENDA 3 (17/08/2018)

BANKIA

- COMPRA (19/03/2018)
- VENDA 1 (23/03/2018)
- VENDA 2 (20/04/2018)
- VENDA 3 (17/08/2018)

BBVA

- COMPRA (19/03/2018)
- VENDA 1 (23/03/2018)
- VENDA 2 (20/04/2018)
- VENDA 3 (17/08/2018)

INVERSOR 4

BBVA

- COMPRA (19/03/2018)
- VENDA 1 (23/03/2018)
- VENDA 2 (20/04/2018)
- VENDA 3 (17/08/2018)

DANONE

- COMPRA (19/03/2018)
- VENDA 1 (23/03/2018)
- VENDA 2 (20/04/2018)
- VENDA 3 (17/08/2018)

PHILIPS

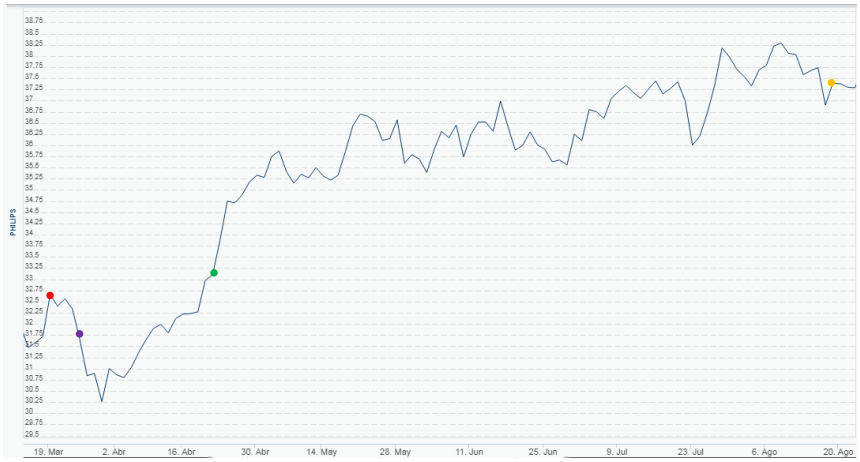

- COMPRA (19/03/2018)
- VENDA 1 (23/03/2018)
- VENDA 2 (20/04/2018)
- VENDA 3 (17/08/2018)

ADIDAS

- COMPRA (19/03/2018)
- VENDA 1 (23/03/2018)
- VENDA 2 (20/04/2018)
- VENDA 3 (17/08/2018)

ANNEX 2: MODEL ENQUESTA

INTRODUCCIÓ

Bones sóc el (-) i sóc alumne de batxillerat de (-). Actualment, estic realitzant el meu TDR, el qual tracta sobre la borsa de valors; per aquest motiu, estic realitzant aquesta enquesta per tal d'obtenir informació sobre l'activitat i coneixements borsaris de persones majors de 18 anys.

PREGUNTES

1. Saps què és la borsa de valors?

1. Sí / No / Més o menys

2. Saps què són els productes de renda fixa i de renda variable?

2. Sí / No / Més o menys

3. Quins dels següents productes són de renda fixa?

3. Obligacions / Bons / Accions / Pagarés d'empresa / Deute públic / No ho sé

4. Saps què és l'IBEX 35?

4. Sí / No / Més o menys

5. Creus que invertir en borsa és una bona opció per aconseguir ingressos addicionals?

5. Sí / No / No ho sé

6. Has invertit mai en accions o en algun altre producte?

6. Sí / No

7. En cas que sí, en què has invertit?

7. Resposta oberta

7. En cas que no, per què?

7. Desconfiança / Falta de coneixements / Manca de capital (Actualment una acció de DIA ronda als 2 €) / Altres

8. Creus que cal tenir coneixements per invertir en borsa?

8. Sí / No

9. Creus que s'hauria de reforçar la formació sobre els mercats financers i la borsa en els estudis obligatoris (Educació primària i ESO)?

9. Sí, durant primària / Sí, durant l'ESO / Sí, durant els dos cicles (Educació primària i ESO) / No, crec que no fa falta

AGRAÏMENT

Gràcies per col·laborar!

ANNEX 3: TAULA DE RESULTATS DE L'ENQUESTA

	Opcions	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
Pregunta 1	Sí						X	X		X	X	X						X	X			X
	No		X	X					X					X		X	X				X	
	Més o menys	X			X	X							X		X					X		
Pregunta 2	Sí				X		X			X	X	X	X						X			X
	No	X		X					X					X		X	X				X	
	Més o menys		X			X		X							X			X		X		
Pregunta 3	Obligacions									X		X								X		X
	Bons				X			X		X	X	X										X
	Accions																					
	Pagarés d'empresa							X												X		X
	Deute públic					X					X									X		
	No ho sé	X	X	X			X		X				X	X	X	X	X	X	X		X	
Pregunta 4	Sí		X		X		X	X	X	X	X	X	X	X		X	X	X		X		X
	No	X																				
	Més o menys			X		X									X				X		X	
Pregunta 5	Sí		X		X	X			X	X	X	X	X						X	X	X	
	No	X					X	X						X				X				X
	No ho sé			X											X	X	X					
Pregunta 6	Sí				X		X			X		X	X							X		
	No	X	X	X		X		X	X		X			X	X	X	X	X	X		X	X
Pregunta 7.1	(Lliure)				X		X			X		X								X		
Pregunta 7.2	Desconfiança	X													X	X		X				
	Falta de coneixements		X	X		X		X	X					X	X	X	X	X	X			X
	Manca de capital										X			X								
	(Altre motiu)																					
Pregunta 8	Sí	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X
	No																			X		
Pregunta 9	Sí (Primària)																					
	Sí (ESO)	X	X	X	X	X	X	X	X			X	X	X	X	X	X		X	X	X	
	Sí (Primària i ESO)									X												
	No										X											X

	Opcions	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42
Pregunta 1	Sí	X		X	X	X			X	X						X		X	X			
	No		X								X	X	X	X								
	Més o menys						X	X							X		X			X	X	X
Pregunta 2	Sí	X		X		X		X		X	X			X		X		X	X	X	X	X
	No		X		X							X			X							
	Més o menys						X		X				X				X					
Pregunta 3	Obligacions				X	X				X	X							X	X		X	
	Bons			X		X				X						X		X				
	Accions																					
	Pagarés d'empresa	X				X					X					X		X	X			
	Deute públic	X			X	X	X			X						X		X	X			
	No ho sé		X					X	X			X	X	X	X		X			X		X
Pregunta 4	Sí	X		X		X	X		X	X		X				X		X				
	No														X		X					
	Més o menys		X		X			X			X		X	X					X	X	X	X
Pregunta 5	Sí		X	X		X	X			X		X				X			X			
	No				X			X					X	X			X	X		X		X
	No ho sé	X							X		X				X						X	
Pregunta 6	Sí			X		X	X	X		X	X	X				X	X	X				
	No	X	X		X				X				X	X	X				X	X	X	X
Pregunta 7.1	(Lliure)			X		X	X	X		X	X	X				X	X	X				
Pregunta 7.2	Desconfiança												X	X						X	X	X
	Falta de coneixements	X			X				X					X	X				X	X		X
	Manca de capital	X	X																			
	(Altre motiu)																					
Pregunta 8	Sí	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
	No																					
Pregunta 9	Sí (Primària)																					
	Sí (ESO)	X	X	X		X			X	X	X				X	X			X	X		X
	Sí (Primària i ESO)				X							X					X					
	No						X	X					X	X				X			X	

	Opcions	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63
Pregunta 1	Sí	X	X	X	X				X					X		X		X		X		X
	No						X				X	X	X				X				X	
	Més o menys					X		X		X					X				X			
Pregunta 2	Sí	X		X				X	X	X		X	X	X	X	X	X	X		X		
	No		X		X	X	X														X	X
	Més o menys										X								X			
Pregunta 3	Obligacions	X		X						X			X	X	X		X					
	Bons			X					X				X	X			X					
	Accions																			X		
	Pagarés d'empresa	X																				
	Deute públic	X		X					X						X	X			X			X
	No ho sé		X		X	X	X	X			X	X						X			X	
Pregunta 4	Sí	X	X	X	X		X	X	X		X	X	X		X	X		X		X		
	No					X											X				X	
	Més o menys									X				X					X			X
Pregunta 5	Sí	X		X			X	X	X								X			X	X	X
	No					X					X	X						X	X			
	No ho sé		X		X					X			X	X	X	X						
Pregunta 6	Sí	X		X					X			X	X			X				X		X
	No		X		X	X	X	X		X	X			X	X		X	X	X		X	
Pregunta 7.1	(Lliure)	X		X					X			X	X			X				X		X
Pregunta 7.2	Desconfiança		X			X					X			X				X				
	Falta de coneixements				X	X	X	X		X					X		X				X	
	Manca de capital					X													X			
	(Altre motiu)																					
Pregunta 8	Sí	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
	No		X																			
Pregunta 9	Sí (Primària)																					
	Sí (ESO)		X	X	X	X		X	X	X	X	X	X		X	X	X				X	X
	Sí (Primària i ESO)	X																	X			
	No						X							X				X		X		

	Opcions	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84
Pregunta 1	Sí		X		X			X	X	X		X	X		X					X		X
	No	X																X				
	Més o menys			X		X	X				X			X		X	X		X		X	
Pregunta 2	Sí	X	X		X	X		X	X	X			X		X		X			X		X
	No			X												X		X				
	Més o menys						X				X	X		X					X		X	
Pregunta 3	Obligacions				X		X						X		X		X	X		X		X
	Bons				X	X	X		X		X	X	X		X					X		X
	Accions									X												
	Pagarés d'empresa							X	X			X			X				X			X
	Deute públic				X		X	X			X	X			X		X	X				X
	No ho sé	X	X	X										X		X		X			X	
Pregunta 4	Sí		X	X	X			X	X	X	X	X	X		X					X		X
	No	X																X				
	Més o menys					X	X							X		X	X		X		X	
Pregunta 5	Sí		X						X	X	X				X	X	X					X
	No	X		X	X		X	X				X	X	X				X	X	X		
	No ho sé					X															X	
Pregunta 6	Sí		X		X	X	X		X		X	X										X
	No	X		X				X		X			X	X	X	X	X	X	X	X	X	
Pregunta 7.1	(Lliure)		X		X	X	X		X		X	X										X
Pregunta 7.2	Desconfiança												X	X	X			X	X		X	
	Falta de coneixements	X		X				X								X	X	X		X		
	Manca de capital									X												
	(Altre motiu)																					
Pregunta 8	Sí	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
	No																					
Pregunta 9	Sí (Primària)																					
	Sí (ESO)		X	X	X		X	X		X	X		X			X		X	X		X	X
	Sí (Primària i ESO)	X							X					X	X		X			X		
	No					X						X										

	Opcions	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100	101	102	103	104	105
Pregunta 1	Sí	X			X	X				X				X					X	X	X	X
	No		X				X				X	X			X		X	X				
	Més o menys			X				X	X				X			X						
Pregunta 2	Sí	X				X						X							X		X	
	No		X	X	X						X				X		X	X				X
	Més o menys						X	X	X	X			X	X		X				X		
Pregunta 3	Obligacions	X	X			X													X	X	X	
	Bons					X								X					X	X	X	
	Accions																					
	Pagarés d'empresa	X				X													X			
	Deute públic	X				X				X				X		X			X	X		
	No ho sé			X	X		X	X	X		X	X	X		X		X	X				X
Pregunta 4	Sí	X				X		X	X	X				X					X		X	
	No		X				X				X				X			X				
	Més o menys			X	X							X	X			X	X			X		X
Pregunta 5	Sí	X	X		X			X						X			X	X		X		
	No					X			X			X			X				X		X	X
	No ho sé			X			X			X	X		X			X						
Pregunta 6	Sí	X				X								X	X				X	X		
	No		X	X	X		X	X	X	X	X	X	X			X	X	X			X	X
Pregunta 7.1	(Lliure)	X				X								X	X				X	X		
Pregunta 7.2	Desconfiança						X					X										
	Falta de coneixements		X	X	X				X		X	X	X			X	X				X	X
	Manca de capital							X		X								X			X	
	(Altre motiu)																					
Pregunta 8	Sí	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
	No																					
Pregunta 9	Sí (Primària)																					
	Sí (ESO)				X	X	X		X				X		X					X		X
	Sí (Primària i ESO)	X	X	X						X	X			X					X			
	No							X				X				X	X	X			X	

	Opcions	106	107	108	109	110	111	112	113	114	115	116	117	118	119	120	121	122	123	124	125	126
Pregunta 1	Sí			X			X					X	X			X	X		X		X	
	No	X			X			X	X		X									X		X
	Més o menys		X			X				X				X	X			X				
Pregunta 2	Sí		X	X			X				X	X	X				X		X		X	
	No				X	X		X	X					X	X							
	Més o menys	X								X						X		X		X		X
Pregunta 3	Obligacions		X			X	X				X	X	X			X	X		X	X	X	X
	Bons		X			X	X			X		X					X		X	X	X	
	Accions																					
	Pagarés d'empresa											X	X				X					
	Deute públic		X	X		X	X					X	X						X		X	
	No ho sé	X			X			X	X					X	X			X				
Pregunta 4	Sí		X	X			X	X				X	X	X		X	X	X	X		X	
	No				X	X				X					X							
	Més o menys	X							X		X									X		X
Pregunta 5	Sí			X			X				X					X	X					
	No		X					X	X			X	X	X				X			X	X
	No ho sé	X			X	X				X					X				X	X		
Pregunta 6	Sí			X			X					X				X	X		X			
	No	X	X		X	X		X	X	X	X		X	X	X			X		X	X	X
Pregunta 7.1	(Lliure)			X			X					X				X	X		X			
Pregunta 7.2	Desconfiança							X					X							X	X	
	Falta de coneixements				X	X		X	X	X				X	X							
	Manca de capital	X	X								X										X	
	(Altre motiu)																	X				X
Pregunta 8	Sí	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X		X	X	X	X
	No															X		X				
Pregunta 9	Sí (Primària)										X											
	Sí (ESO)	X		X		X	X	X		X		X	X	X				X	X			
	Sí (Primària i ESO)														X	X					X	X
	No		X		X				X								X			X		

	Opcions	127	128	129	130	131	132	133	134	135	136	137	138	139	140	141	142	143	144	145	146	147
Pregunta 1	Sí	X			X	X		X					X					X			X	
	No		X				X			X		X		X			X			X		
	Més o menys			X					X		X				X	X			X			X
Pregunta 2	Sí			X	X	X	X	X					X	X			X	X			X	
	No		X						X			X							X	X		X
	Més o menys	X								X	X				X	X						
Pregunta 3	Obligacions				X	X		X										X			X	
	Bons					X		X													X	
	Accions																					
	Pagarés d'empresa				X										X	X						
	Deute públic				X			X			X		X	X	X	X						
	No ho sé	X	X	X			X		X	X		X					X		X	X		X
Pregunta 4	Sí	X		X	X	X		X	X				X	X		X	X				X	
	No											X						X	X	X		
	Més o menys		X				X			X	X				X							X
Pregunta 5	Sí	X		X			X		X				X					X				X
	No		X		X	X		X		X	X			X	X	X			X		X	
	No ho sé											X					X			X		
Pregunta 6	Sí				X			X						X				X			X	
	No	X	X	X		X	X		X	X	X	X	X		X	X	X		X	X		X
Pregunta 7.1	(Lliure)				X			X						X				X				
Pregunta 7.2	Desconfiança		X							X	X				X		X		X	X		
	Falta de coneixements	X				X	X		X			X			X	X				X		X
	Manca de capital			X									X			X				X		
	(Altre motiu)																					
Pregunta 8	Sí	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
	No																					
Pregunta 9	Sí (Primària)																					
	Sí (ESO)	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X			X	X		X	X			X
	Sí (Primària i ESO)												X	X						X		
	No		X														X				X	

	Opcions	148	149	150	151	152	153	154	155	156
Pregunta 1	Sí				X		X			X
	No					X			X	
	Més o menys	X	X	X				X		
Pregunta 2	Sí				X		X			X
	No							X	X	
	Més o menys	X	X	X		X				
Pregunta 3	Obligacions	X	X	X	X		X			X
	Bons	X	X	X	X					
	Accions			X						
	Pagarés d'empresa				X	X				
	Deute públic			X	X	X				
	No ho sé							X	X	
Pregunta 4	Sí	X		X	X	X	X			X
	No									
	Més o menys		X					X	X	
Pregunta 5	Sí						X	X	X	X
	No	X		X	X	X				
	No ho sé		X							
Pregunta 6	Sí	X	X		X			X		X
	No			X		X	X		X	
Pregunta 7.1	(Lliure)	X	X		X			X		X
Pregunta 7.2	Desconfiança					X				
	Falta de coneixements			X			X		X	
	Manca de capital									
	(Altre motiu)									
Pregunta 8	Sí	X	X	X	X	X	X	X	X	X
	No									
Pregunta 9	Sí (Primària)									
	Sí (ESO)	X		X	X				X	X
	Sí (Primària i ESO)		X					X		
	No					X	X			

ANNEX 4: COMENTARI DELS RESULTATS DE L'ENQUESTA

En la primera pregunta: «Saps què és la borsa de valors?», ha predominat el sí amb el 41%, seguit del més o menys amb el 31,4% i, finalment, el no amb el 27,6%.

Tot i que ha predominat la coneixença de la borsa de valors, crec que és bastant notori que més d'un quart dels entrevistats total no sàpiga què és o que pràcticament un terç del total no ho sàpiga concretament.

Ho crec perquè, encara que saber què és la borsa no sigui un coneixement que es necessiti diàriament, el mercat borsari té un paper molt important en el desenvolupament econòmic dels països, tant per les empreses i l'Estat com per moltes persones particulars que posseeixen títols-valor.

A més, cal tenir en compte que gairebé en tots els mitjans de comunicació com ràdio, diari, televisió, internet... hi apareixen notícies relacionades amb la borsa de valors, els mercats financers i l'economia del país.

Per tant, que un nombre tan elevat com és un quart del total dels enquestats ho desconegui totalment, fa plantejar-se si és necessari començar a introduir formació bàsica econòmica i financera en els ensenyaments obligatoris.

En la segona pregunta: «Saps què són els productes de renda fixa i de renda variable?», ha predominat el sí amb el 46,8%, seguit del no amb el 26,9% i, finalment, el més o menys amb el 26,3%.

Encara que sembli curiós que els productes de renda fixa i renda variable siguin més coneguts que la borsa de valors, lloc on es negocien, cal tenir en compte el factor dels bancs i les caixes d'estalvi.

Aquestes entitats ofereixen periòdicament productes als seus clients, persones majors de 18 anys, per tal d'aconseguir rendiment a partir dels seus diners, i d'aquesta manera, el cobrament de comissions.

Per tant, encara que potser no n'han fet ús mai, és raonable que un nombre major d'enquestats sàpiguen què són aquests productes, i no què és la borsa, ja que les entitats financeres no es dediquen a explicar conceptes econòmics, sinó a vendre el seu producte.

Tot i que per tal de confirmar els resultats de forma pràctica, vaig realitzar la tercera pregunta «Quins dels següents productes són de renda fixa?», en la que els enquestats podien seleccionar els productes que creguessin que ho eren.

En aquesta qüestió vaig poder veure que del total d'enquestats, un 45,5% no sabia diferenciar els productes de renda fixa i els de renda variable, per tant el 26,3% de les persones de la pregunta anterior que no sabien què eren aquests productes, creix; ja que, possiblement alguns dels enquestats que havien triat l'opció més o menys, només n'havien sentit parlar.

A més a més, un reduït grup de persones, concretament l'1,9% del total, ha triat les accions com a productes de renda fixa, deixant a veure una desinformació o confusió per part d'aquestes.

Per altra banda, entre tots els tipus de productes de renda fixa seleccionats, els més coneguts han estat les obligacions amb el 35,3%, el deute públic amb el 33,3% i els bons amb el 30,1%.

En canvi, els pagarés d'empresa no han estat tan coneguts com els anteriors, amb gairebé la meitat de seleccions que els altres productes, amb el 17,3%.

En la quarta pregunta: «Saps què és l'IBEX 35?», ha predominat el sí amb el 55,8%, seguit del més o menys amb el 30,8% i, finalment, el no amb el 13,5%.

No és coincidència que la desconeixença de l'IBEX 35 sigui menor respecte a la borsa o als diferents tipus de productes, ja que tot i que moltes persones no saben què representa ni quina utilitat té, en mitjans de comunicació com la televisió, s'acostuma a parlar generalment de les variacions que pateixen els índexs o de fets recents que puguin afectar les cotitzacions.

Per tant, gràcies a ser un dels temes més comuns de les seccions d'economia dels mitjans de comunicació, no és sorprenent que el grau de coneixença sigui major.

En la cinquena pregunta: «Creus que invertir en borsa és una bona opció per aconseguir ingressos addicionals?», ha predominat el no amb el 39,1%, seguit del sí amb el 38,5% i, finalment, el no ho sé amb el 22,4%.

A través d'aquesta pregunta, es buscava observar la posició dels enquestats davant la borsa de valors, ja que no tothom té el mateix grau d'aversió al risc i està disposat a invertir els seus diners.

S'ha pogut veure que aproximadament tant les persones favorables a invertir per obtenir ingressos com les persones contràries a fer-ho, han obtingut aproximadament el mateix resultat (≈40%).

Llavors per altra banda, trobem un 22,4% de persones que no saben si és una bona o mala opció fer-ho, segurament a causa que mai han invertit.

En la sisena pregunta: «Has invertit mai en accions o en algun altre producte?», ha predominat el no amb el 63,5%, davant del sí amb el 36,5%.

Respecte a aquesta pregunta, s'ha pogut veure que aproximadament dos terços del total d'enquestats no han invertit mai en cap mena de producte, i per altra banda, el terç restant ha invertit en un o més productes durant la seva vida.

Davant d'aquests resultats, cal preguntar-nos per quin motiu el primer grup no ha invertit en cap mena de productes, per tal de poder-ho solucionar. I pel que fa a l'altre grup, és interessant saber quin tipus de productes són els més triats a l'hora de fer inversions.

Llavors, per resoldre aquestes qüestions, amb la pregunta 7.1 «En cas que sí, en què has invertit?», han predominat les accions amb un 75,44%, seguit de fons d'inversió i productes de renda fixa amb un 10,53% cadascun i, finalment, de criptomonedes i participacions amb un 1,75% cadascun.

Podem remarcar que entre les accions dels enquestats abunden les d'entitats bancàries, d'empreses de telecomunicacions i d'empreses d'energies i combustibles. Pel que fa als productes de renda fixa, predominen els bons de l'Estat.

Per altra banda, amb la pregunta 7.2 «En cas que no, per què?», ha predominat la falta de coneixements amb el 64,64%, seguida de la desconfiança amb el 35,35%, de la manca de capital amb el 19,19% i, finalment, del desinterès amb el 2,02%.

Podem veure que únicament un 2,02% no ha invertit mai a causa de desinterès, per tant, el 97,98% restant està interessat en les inversions, però no n'ha fet a causa d'algun fet que li ho impedia, com la falta de coneixements, la desconfiança o la falta de capital.

En primer lloc, podem parlar de no invertir a causa de la manca de capital, fet comprensible, ja que no totes les persones tenen salaris que els permetin posar diners en joc.

Tot i que cal esmentar que, relacionat amb la desconeixença, no totes les persones són conscients que hi ha accions més assequibles que d'altres, com per exemple: una acció de DIA (24/08/2018) val 2,13 € i, en canvi, una d'AENA (24/08/2018) val 152,20 €.

En segon lloc, podem parlar de no invertir a causa de la falta de coneixements, la qual és una raó molt òbvia, ja que sense tenir cap mena de coneixença del que s'està fent, pot semblar que invertir és com jugar a un joc d'atzar.

Si tenim en compte que no s'estudia res relacionat amb les inversions durant tota l'etapa dels estudis obligatoris, si una persona no es forma per compte propi o realitza algun curs relacionat amb els mercats borsaris i les inversions, li seguirà sent un gran impediment a l'hora d'adquirir algun producte.

Encara que aquest problema pot ser resolt parcialment amb l'ajuda dels bancs, els quals ofereixen productes a mesura del client, o d'assessors financers, els quals tenen grans coneixements en l'àmbit dels mercats i poden recomanar i assessorar el possible inversor.

Llavors, encara que aquests organismes es quedin amb un nombre determinat d'interessos i s'assegurin el seu capital, invertir es fa possible per les persones sense coneixements.

Finalment, podem parlar de la raó de no invertir per desconfiança, la qual podria ser englobada amb la raó anterior, ja que la desconfiança deriva de la desconeixença.

Davant d'aquesta afirmació, cal posar-se en la pell d'una persona que desconfia del mercat financer: per què ho fa? La resposta és la falta de

coneixements, ja que en el cas que fos coneixedora del tema, no en desconfiaria donat que sabria el perquè dels fets que ocorren.

Per tant, podem veure que aquestes tres raons estan relacionades directament o poden estar-ho amb la gran desconeixença del sector borsari. Llavors, per tal de solucionar-les, s'ha de fomentar l'ensenyament.

En la vuitena pregunta: «Creus que cal tenir coneixements per invertir en borsa?», ha predominat el sí amb el 97,4%, davant del no amb el 2,6%.

Tot i que un grup reduït que consta del 2,6% del total cregui que no calen coneixements, s'ha pogut veure que la major part dels enquestats creuen que per portar a terme una inversió calen coneixements sobre el tema.

Llavors, com que es necessiten coneixements i no totes les persones faran algun grau o curs que tracti el tema, en la novena pregunta es consulta si creuen que s'hauria d'augmentar la formació d'aquest tema durant l'educació obligatòria.

En aquesta pregunta ha predominat el reforç a l'ESO amb el 61,5%, seguit de no canviar els estudis amb el 19,9%, del reforç durant els dos cicles (Educació primària i ESO) amb el 17,9% i, finalment, el reforç a primària amb el 0,6%.

Podem veure que un gran nombre de persones són partidàries d'augmentar la formació econòmica durant l'educació obligatòria, concretament a l'ESO, ja que tant els partidaris de l'ESO com els partidaris de primària i ESO ho són, així arribant a un 79,4%.

Encara que un 19,9% dels enquestats no estigui d'acord en augmentar les hores a l'educació obligatòria, tal com va dir Benjamin Franklin: “Invertir en coneixements produeix sempre els millors beneficis”, és a dir, que mai va malament conèixer més.

Tal com s'ha mencionat anteriorment, conèixer sobre mercats financers i la borsa, no només és útil per a invertir, sinó que t'ajuda a comprendre més el que succeeix. Per exemple, una persona amb uns coneixements financers bàsics, pot entendre els problemes de l'economia d'un país, el perquè del tancament d'una empresa, etc.

Per tant, es pot arribar a la conclusió, que si l'ensenyament pot ajudar a entendre un tema tan influent com és la borsa i molts elements que giren al seu voltant, és imprescindible fomentar-lo; ja que d'aquesta manera, a més de tenir més coneixements, totes les persones podrien decidir si invertir o no, a diferència d'ara, que la desconeixença i la desconfiança eviten que moltes persones puguin fer-ho.